

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 26879-07-20 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

לפני כבוד השופטת רות רוני

המבקשים:

1. דלק קידוחים - שותפות מוגבלת
2. דלק ניהול קידוחים (1993) בע"מ ע"י ב"כ עוה"ד סורק וכהנא
3. ישראלמקו ניהול (1988) בע"מ
4. עו"ד דן אבנון (בתפקידו כמפקח על-פי פקודת השותפויות) ע"י ב"כ עוה"ד ירון-אלדר, פלר, שוורץ ושות'
5. דלק קידוחים – שותפות מוגבלת
6. דלק ניהול קידוחים (1993) בע"מ ע"י ב"כ עוה"ד סורק וכהנא

נגד

המשיבים:

1. מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה)
2. הבורסה לניירות ערך
3. רשות ניירות ערך ע"י ב"כ עו"ד ויינבאום
4. אריאל יאנקו ע"י ב"כ עו"ד זקס
5. כלל חברה לביטוח בע"מ
6. כלל פנסיה וגמל בע"מ
7. עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ
8. מיטב דש גמל ופנסיה בע"מ משיבים 5-8 ע"י ב"כ עוה"ד צור, גירדי ווייס
9. יגאל חבר ע"י ב"כ עוה"ד האזרחי ובורנשטיין
10. אקויטל ב"מ
11. חנ"ל חברת הנפט לישראל בע"מ משיבים 10-11 ע"י ב"כ עו"ד שקל
12. הפניקס חברה לביטוח בע"מ
13. הפניקס אקסלנס פנסיה וגמל בע"מ
14. מגדל חברה לביטוח בע"מ
15. מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ
16. יוזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ המשיבים 12-16 ע"י ב"כ עוה"ד שביט ופלד
17. פאהן קנה ושות' ורו"ח בלומנטל
18. קידר פיקוח וניהול ועו"ד אורי קידר ע"י ב"כ עו"ד הולנדר וברפמן

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 26879-07-20 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

פסק דין

1
2 פסק דין זה מתייחס לשתי תובענות שאוחדו נוכח הסוגיות הזהות המתעוררות .1
3 בהם. בשני ההליכים מתבקשת הכרעה בשאלת האופן בו על המבקשת 1 בה"פ
4 32178-03-20 והמבקשת 1 בה"פ 26879-07-20 (להלן בהתאמה: "**שותפות**
5 **ישרמאקו**"; "**שותפות דלק**" וביחד: "**השותפויות**") לשלם את חובות המס שלהן
6 לרשויות המס.

7

8 התובענות הוגשו על-ידי השותפויות, השותפים הכלליים בהן וכן על-ידי השותף
9 המוגבל והמפקח בשותפות ישראלמקו. המבקשים עתרו בהן כי בית-המשפט יקבע
10 מהו ההסדר הראוי לאיזון תשלום המס ששילמו השותפויות בקשר עם חובות
11 המס של יחידים ותאגידים המחזיקים ביחידות ההשתתפות בהן. זאת לאור הסדר
12 המס החל על השותפויות ומחזיקי היחידות בהן מכוח סעיף 19 לחוק מיסוי
13 רווחים ממשאבי טבע, התשע"א-2001 (להלן: "**חוק המיסוי**").

14

15 הרקע הרלוונטי

16 .2 השותפויות הן שותפויות מוגבלות ציבוריות כהגדרתן בפקודת השותפויות [נוסח
17 חדש], התשל"ה-1975 (להלן: "**פקודת השותפויות**") שעיסוקן בחיפושי נפט וגז
18 טבעי. יחידות ההשתתפות של השותפויות הונפקו לציבור והן נסחרות בבורסה
19 לניירות ערך בתל-אביב בע"מ.

20

21 בכל אחת מהשותפויות ישנו שותף כללי שהוא המנהל את השותפות, ושותף מוגבל
22 שיחידות ההשתתפות בו מקנות למחזיקים בהן חלק יחסי בזכויות בשותפות.
23 השותף המוגבל מחזיק ביחידות ההשתתפות בנאמנות עבור המחזיקים. בנוסף יש
24 בכל אחת מהשותפויות מפקח, שתפקידו בהתאם להוראות פקודת השותפויות
25 הוא להבטיח את מילוי התחייבויות השותף הכללי והשותף המוגבל, ולפעול
26 לטובתם של כלל מחזיקי יחידות ההשתתפות שאינם החברה שמשמשת כשותף
27 הכללי או בעל השליטה בה.

28

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 20-07-26879-07 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

3. ככלל, בהתאם לסעיף 63(א)(1) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] התשכ"א – 1961 (להלן: "פקודת מס הכנסה"), שותפות היא ישות "שקופה" לצורכי חיוב במס וחישובו. לכן, החלק היחסי לו זכאי כל שותף בשנת המס מהכנסת השותפות, נחשב כהכנסה אישית של השותף לצורכי מס. בהתייחס לשותפויות לחיפוש נפט, כמו השותפויות דנן, קבעה תקנה 2(ב) לתקנות מס הכנסה (כללים לחישוב המס בשל החזקה ומכירה של יחידות ההשתתפות בשותפות לחיפוש נפט), התשמ"ט-1989 (להלן: "תקנות מס הכנסה"), כי הוראות ס' 63 הנ"ל לפקודת מס הכנסה חלה על כל מי שהחזיק ביחידות ההשתתפות ביום 31 בדצמבר של שנת המס (מחזיקים אלה יכוננו להלן: "המחזיקים"). מהאמור לעיל עולה אם כן כי המחזיקים ביחידת השתתפות בשותפות נפט הנסחרת בבורסה ביום האחרון לשנת המס, הם הנחשבים לצורכי מס כשותפים שחייבים בתשלום מס בגין הכנסותיהם מהשותפות.
4. בעבר חלה על המחזיקים החובה לבצע בעצמם את תשלומי המס שחלים עליהם. בשנת 2011 נכנס לתוקפו חוק המיסוי שנועד לייעל את הליכי גביית המס. חוק המיסוי קבע כי השותפות היא האחראית לתשלום המס החל על המחזיקים, וכי התשלום ייעשה מקופת השותפות.
- כך קובע בהקשר זה סעיף 19(א)(6) לחוק המיסוי –
- "השותף הכללי ישלם בעת הגשת הדוח לפי הוראות פסקה (2) את המס הנובע ממנו, על חשבון המס שחייבים בו השותפים בשותפות הנפט בשנת המס לשגביה הוגש הדוח, לפי שיעור חלקם של השותפים שהם חבר בני אדם, בשותפות הנפט, ושיעור חלקם של השותפים שהם יחידים באותה שותפות, בתום שנת המס לשגביה הוגש הדוח, ובלבד שלעניין זה יראו את הכנסתם החייבת של היחידים מהשותפות כאילו חל עליה שיעור המס המרבי לפי הוראות סעיף 121 לפקודה, למעט אם הוכח לפקיד השומה כי שיעור המס החל על אותו יחיד נמוך מהשיעור האמור; לעניין פסקה זו יחולו הוראות סעיף 187(א) לפקודה בשינויים המחויבים."**

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 26879-07-20 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

1
2 מכוח סעיף 19(א)(6) הנ"ל, אמורה השותפות לשלם אם כן את המס על חשבון
3 המחזיקים בהתאם לשיעור המס המרבי שחל על יחידים (47% בשנת 2019) ושיעור
4 המס המרבי שחל על "חבר בני אדם" – קרי חברות (23% בשנת 2019), והכל
5 בהתאם לשיעור של כל אחד מסוגי המחזיקים מתוך כלל המחזיקים בשותפות.
6 מהאמור לעיל עולה כי סכום המס הכולל שהשותפות נדרשת לשלם מדי שנה עומד
7 על סכום המס ליחידים במכפלת מספר המחזיקים היחידים בשותפות, וסכום
8 המס לתאגידים במכפלת מספר המחזיקים בשותפות שהם תאגידים.
9
10 מבנה המס הזה הפך את שותפויות הנפט לגופים בעלי מאפיינים היברידיים – מחד
11 גיסא, השותפות – בדומה לחברה, היא החייבת בתשלום המס, והיא נושאת
12 בתשלום מקופתה שלה. מאידך גיסא, המס שמשולם על-ידי השותפות הוא בשיעור
13 של המס החל על כלל המחזיקים ביחידות ההשתתפות בה והוא נזקף למחזיקים
14 עצמם. המבנה הזה הוא שיוצר את הקשיים שאליהם נתייחס בהרחבה להלן.
15
16 5. לשותפות ישראל מקו החלו להיות הכנסות חייבות במס החל משנת 2013 ולשותפות
17 דלק החל משנת 2015. ממועדים אלה ואילך, התגלעה מחלוקת לגבי יישומו של
18 החוק. כך התעוררה השאלה האם תשלום המס על-ידי השותפות מכוח סעיף 19
19 לחוק המיסוי, היא חלוקת רווחים שווה לכלל המחזיקים בסכום אחיד לכל יחידת
20 השתתפות (סכום שהוא המנה של הסכום הכולל ששולם על-ידי השותפות חלקי
21 מספר המחזיקים הכולל). לשיטת השותפויות, זקיפת תשלום מס בשיעור זהה לכל
22 מחזיק, שומרת על השוויון בין כלל המחזיקים בנוגע לשימוש בכספי השותפות.
23
24 רשות המס לא קיבלה את עמדת השותפויות. זאת מאחר שנבע ממנה כי לאחר
25 התשלום על-ידיהן, נדרשו הליכים נוספים להשלמת גביית המס – גביית תשלומים
26 נוספים מיחידים (שהסכום שנוקף לחובתם הוא נמוך יותר משיעור החיוב שלהם
27 במס); והשבה לתאגידים (ששיעור המס שנוקף לזכותם הוא גבוה יותר). לגישה
28 של רשות המס, אין לראות בתשלומי המס על-ידי השותפויות כתשלום סכום אחיד
29 המגלם את המס הממוצע המשוקלל, אלא יש לייחס את התשלום באופן
30 דיפרנציאלי. העולה מעמדתה זו הוא כי ההוצאה המשולמת מקופת השותפות

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 20-07-26879 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

- 1 אינה שומרת על שוויון בין המחזיקים השונים (ולכל מחזיק יש לייחס תשלום מס
2 בשיעור שחל עליו). יובהר כי המחלוקת בין השותפויות לרשות המס לא השפיעה
3 על סכום המס שמשולם בפועל אלא רק על אופן ייחוס המס למחזיקים השונים.
4
- 5 .6. הסוגיה האמורה נדונה על-ידי בית-המשפט המחוזי בה"פ 16-10-41282 ובה"פ
6 50869-09-17 (להלן: "ההליכים הקודמים"). בפסקי-הדין שניתנו בהליכים אלה
7 (ביום 1.1.2017 וביום 1.11.2017 בהתאמה), דחה בית-המשפט (השופט מ'
8 אלטוביה) את עמדת השותפויות וקיבל את עמדתה של רשות המס. על פסקי דין
9 אלה הוגשו ערעורים לבית-המשפט העליון (ע"א 10220/17 וע"א 917/18) שנדונו
10 במאוחד, ונדחו על-ידי בית-המשפט העליון בפסק דינו מיום 27.8.2019 (להלן:
11 "פסק-הדין בערעור").
12
- 13 הן בית-המשפט המחוזי והן בית-המשפט העליון קבלו את עמדתה של רשות
14 המסים לפיה תשלומי המס שביצעה השותפות בהתאם לסעיף 19 לחוק המיסוי
15 הם דיפרנציאליים, היינו יש לייחס סכום אחד למחזיק יחיד וסכום אחר למחזיק
16 שהוא תאגיד. כן נקבע כי תשלומי המס המשולמים מקופת השותפות אינם
17 "חלוקה" כמשמעותו של מונח זה בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק
18 החברות").
19
- 20 ביחס לאי-השוויון שנוצר כתוצאה מהאמור (שכן שיעור המס שהשותפות שילמה
21 עבור מחזיקים יחידים הוא גבוה יותר מזה שהיא שילמה עבור מחזיקים
22 תאגידיים), קבע בית-המשפט בפסק-הדין בערעור כי על השותפויות למצוא את
23 הדרך הראויה לאזן בין מחזיקים יחידים לבין מחזיקים תאגידיים, וכן כי תשלומי
24 האיזון למחזיקים התאגידיים שיבוצעו לצד תשלומי המס אינם "חלוקה" כהגדרתו
25 של מונח זה בחוק החברות. בית-המשפט לא קבע מסמרות באשר לטכניקה של
26 תשלומי האיזון, ובפסק-הדין בערעור צוין כי ככל שתהיה מחלוקת בהקשר זה,
27 פתוחה הדרך לפנייה לבית-המשפט.
28
- 29 .7. השנים הרלוונטיות לגביהן נדרשת הכרעה הן כל השנים בהן היו לשותפויות
30 רווחים. בבחינת האיזון האפשרי ביחס לתשלומי המס על-ידי השותפויות, יש

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 20-07-26879 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

- 1 להבחין בין שתי תקופות: התקופה הראשונה - עד שנת 2016; והתקופה השנייה -
2 משנת 2017 ואילך. כפי שיובהר, ביחס לכל אחת מהתקופות ישנו הבדל בין מחזיקי
3 יחידות יחידים ומחזיקי יחידות תאגידיים, ובין מחזיקים בהווה (במועד תשלום
4 המס) לבין מחזיקים בעבר (שבמועד התשלום מכרו את יחידות ההשתתפות
5 שלהם).
6
- 7 **התקופה הראשונה** - עד שנת 2016 פעלו השותפויות בהתאם לעמדתן המקורית,
8 והתייחסו לכל תשלומי המס שהן ביצעו כאל חלוקת רווחים שוויונית בסכום אחיד
9 לכל יחידות ההשתתפות, בין אם הן הוחזקו על-ידי יחידים או על-ידי תאגידיים.
10 ואולם מהקביעות בפסקי-הדין כפי שהן תוארו לעיל, נובע כי יש לראות את
11 התשלומים ששילמו השותפויות לרשויות המס כאילו הם שולמו באופן
12 דיפרנציאלי בהתאם לזהותו של המחזיק. כתוצאה מכך נוצר כאמור אי-שוויון בין
13 המחזיקים היחידים (שנזקף לזכותם סכום גבוה) לבין המחזיקים התאגידיים
14 (שנזקף לזכותם סכום נמוך), שיש לקבוע האם ובאיזה אופן יש לאזנו. תשלומי
15 האיזון בגין תקופה זו יכוננו **"תשלומי האיזון בגין העבר"**.
16
- 17 **התקופה השנייה** - בשנים 2017 ו-2018, הגיעו השותפויות להסדרים עם רשויות
18 המס שמכוחם שילמה כל שותפות מקדמות מס בהתאם לשיעור מס החברות החל
19 על התאגידיים. לאחר תשלום המקדמות הללו, לא נותרה חבות מס לתאגידיים.
20 למחזיקים היחידים נותרה חבות מס בגובה ההפרש בין מס חברות למס יחידים
21 (24%) – והשותפויות ביצעו לכן חלוקת רווחים בשיעור ההפרש הזה. החלוקה הזו
22 נוכתה במקור רק לגבי המחזיקים היחידים על-ידי חברי הבורסה – ומשכך, גם
23 המחזיקים-היחידים שילמו את מלוא סכום מקדמות המס שהם היו חייבים בהן.
24 בשנת 2019 התשלומים האמורים לא הוגדרו עוד כחלוקת רווחים אלא כתשלומי
25 מס למחזיקים-היחידים ותשלומי איזון למחזיקים-תאגידיים – וזאת בהתאם
26 לפסק-הדין בערעור.
27
- 28 מהאמור לעיל עולה כי משנת 2017 ואילך, שולמו מקדמות המס על-ידי כל אחד
29 מהמחזיקים על-פי שיעור המס החל עליו על בסיס דיפרנציאלי, וזאת מבלי לפגוע
30 בשוויון בין המחזיקים (וכאשר המחזיקים התאגידיים קבלו לידיהם חלק גדול

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 26879-07-20 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

1 יותר מהרווחים שחולקו, בעוד שביחס ליחידים נעשה ניכוי במקור של חלק
2 מהרווח על חשבון תשלומי המס).

3

4 אולם, באופן הפעולה הזה לא היה די כדי לפתור את בעיית אי-השוויון בין
5 המחזיקים השונים במלואה. זאת מאחר שהשותפות משלמת מקדמות מס במהלך
6 השנה על בסיס ההכנסה החייבת הצפויה שלה. אולם השותפות עשויה להיות
7 חייבת בתשלום נוסף במועד קבלת השומה הסופית. בין התשלומים הללו – תשלום
8 השומה העצמית ותשלום השומה הסופית – עשויים להיות הפרשים (שיכוננו להלן :
9 "פרשי שומות"). נושא האיזון בשנים אלה נוגע להפרשי השומות, ששיעורם עשוי
10 להתברר רק מספר שנים לאחר תשלום המס. השאלה הזו עשויה להתעורר
11 בשותפויות גם בשנות המס בעתיד. תשלומי האיזון בגין תקופה זו יכוננו "תשלומי
12 האיזון בגין הפרשי השומות".

13

14 החלופות האפשרויות ועמדות הצדדים ביחס אליהן

15 10. המבקשים בשני ההליכים הציגו לבית-המשפט מספר חלופות אפשריות לביצוע
16 האיזון, תוך שהם עומדים על היתרונות והחסרונות שבכל אחת מהן. כן הובעו
17 עמדותיהם של השותפויות ושל השותף הכללי בהן, של השותף המוגבל ושל
18 המפקחים של שותפות ישראל ושל שותפות דלק. כפי שיובהר להלן, החלופות
19 השונות נבדלות זו מזו באופנים בהם הן משפיעות על מחזיקים שונים בשותפויות
20 בעבר ובהווה. באופן כללי ניתן לומר כי חלק מהפתרונות שמכוחם יתבצעו תשלומי
21 איזון על-ידי השותפות בהווה, עלולים לפגוע במחזיקי יחידות השתתפות בהווה
22 (שלא בהכרח החזיקו ביחידות השתתפות בתקופה הרלוונטית) אך להיטיב את
23 מצבם של המחזיקים-התאגידיים בעבר; בעוד שחלק מהפתרונות מותירים את אי-
24 השוויון שנוצר מתשלום המס בעינו, תוך הגנה מלאה או חלקית על זכויותיהם של
25 מחזיקי היחידות בהווה.

26

27 חלק מהמחזיקים הביעו את עמדתם ביחס לבחירה הראויה בין החלופות, כאשר
28 מדרך הטבע תמכו רוב המחזיקים בעמדה המביאה לתוצאה המיטבית מבחינתם.
29 בכלל זה הוגשו עמדות ביחס לחלופה המיטבית של חלק מהמחזיקים ביחידות
30 השתתפות בשותפות – הן מחזיקים-תאגידיים (חברת הנפט לישראל בע"מ

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 20-07-26879 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

1 ואקויטל בע"מ (להלן יחדיו: "חנ"ל ואקויטל"); כלל חברה לביטוח בע"מ, כלל
2 פנסיה וגמל בע"מ, עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ ומיטב דש גמל
3 פנסיה בע"מ (להלן יחדיו: "כלל, עתודות ומיטב דש"; והמשיבות 12-16 בה"פ
4 32178-03-20 (להלן: "הפניקס, מגדל ויוזמה")), והן מחזיקים-יחידים (מר יגאל
5 חבר (להלן: "מר חבר") ומר אריאל ינקו (להלן: "מר ינקו")).

6
7 להלן יתוארו בקצרה כל החלופות הרלוונטיות ביחס לשתי התקופות – הן חלופות
8 ביחס לתשלומי האיזון בגין העבר; והן חלופות לגבי תשלומי מס בגין הפרשי
9 השומות.

10

11 החלופות באיזון בגין העבר

12 11. כאמור, עובר לפסיקת בית-המשפט העליון, התשלומים ששילמה השותפות שיקפו
13 מס משוקלל שחושב על-פי שיעורי המס החלים על יחידים ותאגידים אך נחשבו
14 כחלוקת רווחים שוויונית בסכום אחיד לכל יחידה. לאחר פסק-הדין בערעור,
15 שיעורים אלה נחשבים היום מס דיפרנציאלי בשיעור שונה למחזיקים יחידים או
16 תאגידים. לכן יש לבחון האם וכיצד לאזן את אי-השוויון שנוצר בין מחזיקי העבר
17 היחידים לבין מחזיקי העבר התאגידיים.

18

19 12. **חלופת ההשבה** – בהתאם לחלופה זו, ישלמו יחידים שהחזיקו ביחידות בשותפות
20 דלק בתום שנות המס 2015 – 2016 ובשותפות ישראל מקו בתום שנות המס 2013 –
21 2016, באמצעות השותפות, לתאגידים שהחזיקו באותה תקופה ביחידות את
22 התשלומים העודפים ששולמו עבורם. היתרון של חלופה זו הוא תיקון מלא של אי
23 השוויון שנוצר בין המחזיקים בתקופות העבר, וזאת מבלי שנדרשת הוצאת כספים
24 מהשותפות שתסיט ערך מהמחזיקים כיום למחזיקי העבר. לפי הטענה של
25 המצדדים בחלופה זו, היא אף אינה פוגעת בציפייה הלגיטימית של המחזיקים
26 היחידים מאותן שנים, אשר לא היו יכולים לצפות ליהנות מחלק יחסי גדול יותר
27 ברווחי השותפות בהשוואה למחזיקים תאגידיים. החיסרון העיקרי של החלופה הזו
28 הוא בקושי פרקטי באיתור מחזיקים בעבר, גבייה מהם וחלוקה לתאגידים
29 שהחזיקו בעבר ביחידות השתתפות.

30

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 26879-07-20 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

- 1 קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר מסרו למפקחים עמדה התומכת בחלופה זו. גם
2 לעמדתן של הפניקס, מגדל ויוזמה היה נכון להעדיף חלופה זו אם ניתן היה לעשות
3 כן מבחינה מעשית. יחד עם זאת, עולה מעמדתן כי הן מכירות בקשיים של חלופה
4 זו ובכך שהיא אינה ישימה.
5
6 13. אקויטל וחנ"ל סבורות שיש לחלופה זו בסיס משפטי. זאת מאחר שתיקון
7 ההתעשרות שלא כדין של היחידים נעשה באמצעות השבה ולא בדרך של זיכוי
8 נוסף של מי שנפגע בסכום ההתעשרות. חרף האמור, יש לדחות את החלופה
9 לטענתן, שכן עלותה של חלופה זו עולה על תועלותיה, והיא אף תפגע
10 באטרקטיביות של ההשקעה בשותפות. לגישתן, חלה במקרה דנן הוראת סעיף 2
11 לחוק עשיית עושר ולא במשפט, תש"ל-1979 (להלן: "**חוק עשיית עושר ולא**
12 **במשפט**"), המאפשרת לפטור מחובת ההשבה. זאת משום שהמחזיקים התאגידים
13 לא נפגעו מזכייית המחזיקים היחידים, שכן כל חבות המס של התאגידים שולמה
14 ומשום שההשבה בלתי צודקת.
15
16 המפקחים בשותפות דלק וכן מר ינקו, טענו כי יש לדחות את החלופה הזו.
17 המפקחים של שותפות דלק ציינו בהקשר זה כי חלופה זו מקפחת שלא כדין את
18 מחזיקי היחידות ומנוגדת לפסיקת בית-המשפט העליון, שקבע כי השותפות היא
19 שנדרשת לשאת במלוא סכום המס. לכן אין תשלום עודף שאותו על המחזיקים
20 היחידים בעבר להשיב. מלבד חלופה זו, לא הביעו המפקחים מטעם דלק עמדה
21 ביחס לחלופות האחרות, והם רק עמדו על היתרונות והחסרונות הגלומים בהם.
22
23 מר חבר טען בסיכומיו כי דרישה כספית ממי שמכר את יחידת השתתפות שלו זה
24 מכבר, סותרת את העיקרון בהשקעה בתאגיד שנסחר בבורסה. לשיטתו, קבלת
25 חלופה זו שתטיל על מחזיקי העבר חובה לתשלום, תביא לכך שמי שהחזיק
26 ביחידת השתתפות בשותפות, יוסיף להיות קשור אליה למשך שנים רבות לאחר
27 מכירתה. מסקנה כזו תביא לשינוי אינהרנטי באופן בו ציבור המשקיעים בשוק
28 ההון תופס את יחידות השתתפות בשותפויות גז לעומת מניות בחברות ציבוריות
29 או שותפויות אחרות.
30

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 26879-07-20 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

14. **חלופת הסטטוס קוו** – בהתאם לחלופה זו, לא יבוצעו כל תשלומי איזון. היתרון
בה הוא בפשטותה ובכך שהיא מונעת פגיעה במחזיקי יחידות ההשתתפות בהווה.
חסרונה הוא בכך שהיא מותירה את אי-השוויון בין מחזיקי העבר.
השותפויות טענו כי יתרונותיה של חלופה זו עולים על חסרונותיה בהשוואה
לחלופות האחרות. בחלופה זו תמכו גם הפניקס, מגדל ויוזמה, לנוכח הבעייתיות
המעשית לאתר ולתבוע כל אחד מהמחזיקים בעבר (כנדרש בחלופת ההשבה); וכדי
להימנע מיצירת אי-שוויון בין מחזיקים בעבר למחזיקים בהווה (כפי שקורה
בחלופות האיזון השונות). עוד צוין כי יש לבחור בחלופה זו חרף הפגיעה בקניינם
של מחזיקים-תאגידיים בעבר, אשר הפניקס מגדל ויוזמה נמנות עמם. זאת לאור
ההשוואה בין הפגיעה שתיגרם למחזיקי יחידות בהווה אם יבוצעו תשלומי איזון
לעומת הפגיעה של מחזיקים-תאגידיים בעבר אם לא ישולמו תשלומים כאלה; כמו
גם לאור הסכס השותפות שאינו קובע הוראות בעניין השבה או תשלומי איזון
בעקבות חלוקה ביתר. מעבר לכל אלה יש להביא בחשבון את העובדה כי
השותפויות והשותפים הכלליים פעלו בתום-לב.
גם מר ינקו וחנ"ל ואקויטל תמכו בחלופה זו. חנ"ל ואקויטל טענו כי השותפות
היא עסק חי ו"מתמשך", ואין לחזור למי שהחזיקו ביחידות שלה בעבר או לבצע
תשלומי איזון. לטענתו, ערכן של יחידות ההשתתפות נגזר בין היתר מתשלומים
שהשותפות צריכה לשאת בהם.
15. **חלופת ניטרול חסרון הכיס** – בהתאם לחלופה זו, תשלם השותפות למחזיקים
תאגידיים בעבר תשלום שישקף את חיובי המס העודפים ששולמו בעבר עבור
המחזיקים היחידים (כ-12 מיליון דולר ביחס לשותפות ישראל מקו וכ-10.2 מיליון
דולר ביחס לשותפות דלק). חלופה זו מרפאה את אי-השוויון שנוצר על-ידי פיצוי
המחזיקים התאגידיים על התשלום העודף ששולם על חשבונם. החיסרון של פתרון
זה הוא בהסטת ערך מסוים ממחזיקים בהווה למחזיקים בעבר, אולם זוהי הסטת
ערך בשיעור מתון ביחס לחלופת האיזון המלא והחלופה המשולבת שיתוארו להלן.

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 20-07-26879 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

16. **חלופת האיזון המלא** – גם בהתאם לחלופה זו תשלם השותפות תשלומי איזון למחזיקים-תאגידיים בעבר. אולם חישוב התשלום עבור כל יחידה שהוחזקה על-ידי מחזיק-תאגיד בעבר, יתבצע בצורה שונה מזו שהוצעה בחלופת ניטרול חסרון הכיס. לכל מחזיק-תאגיד בעבר, ישולם סכום שישווה לסכום המס ליחידה ששולם בעבר עבור המחזיקים-היחידים בתקופה הרלוונטית. בהתאם לחלופה זו, שותפות ישראל מקו תשלם למחזיקים-תאגידיים בשנים 2013-2016 כ- 120 מיליון דולר, ושותפות דלק תשלם למחזיקים תאגידיים בשנים 2015-2016 כ- 69 מיליון דולר. כפי שהובהר, מי שיישא בעקיפין בנטל התשלום הזה הם מחזיקי היחידות במועד התשלום. יתרונה של חלופה זו באיזון בין המחזיקים בשנות המס השונות בעבר. חסרונה הוא בכך שהיא מעצימה את אי-השוויון בין המחזיקים בתקופות הזמן השונות ומטילה נטל כבד על מחזיקי יחידות ההשתתפות בהווה.
17. כלל, עתודות ומיטב דש תמכו בחלופה זו. לטענתם, העדר איזון בין מחזיקים שונים (באותה תקופת זמן) מהווה הפרה של הדין ושל הסכמי השותפות. העובדה שתשלומי איזון נעשים לאחר שחלק מהמחזיקים בשותפויות התחלפו, אינה גורעת מזכויותיהם הקנייניות של המחזיקים-התאגידיים בעבר. חלופת האיזון המלא מעניקה להם פיצוי מלא, והיא מתחייבת מכוח עקרונות השוויון העומדים בבסיס הסכמי השותפויות והציפיות הסבירות של מחזיקי היחידות. עוד נטען כי בדוחות השותפויות ניתן ביטוי לחשיפת המס, וחזקה שניתן ביטוי במחיר היחידה לחלופת חיסרון הכיס ולפוטנציאל הסיכון בחלופת האיזון המלא.
- לגישתן של המשיבות הללו, חלופה זו מתחייבת על רקע הסדרי ניכוי המס במקור לפני חקיקת ס' 19; היא נובעת מכוונת המחוקק כפי שהיא משתמעת מס' 19 הקובע כי המס המשולם על-ידי השותפות עבור יחידים אינו בהכרח אחיד; ומפסיקת בית-המשפט העליון. חלופה זו היא הדומה ביותר להסדרי גביית המס שחלו בשותפות בעבר ולהסדר עם רשות המסים משנת 2017. מנגד טענו השותפויות כי בניגוד להסדרי העבר, בהתאם לחלופה זו מי שנושא בתשלומים הן השותפויות ולא המחזיקים עצמם, ומי שנפגע הם המחזיקים בהווה.

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 26879-07-20 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

18. **החלופה המשולבת** – בהתאם לחלופה זו, מחזיקים-תאגידיים בעבר שמכרו את היחידות שלהם בתום שנת המס הרלוונטית, יקבלו תשלום לפי שיטת ניטרול חסרון הכיס; בעוד שמחזיקים-תאגידיים בעבר שלא מכרו את היחידות שלהם, יקבלו תשלום לפי שיטת האיזון המלא. הטעם לכך הוא משום שתאגידיים שמחזיקים עדיין ביחידות, יממנו למעשה בעקיפין חלק מתשלומי האיזון בעת עריכתם. לכן יש להגדיל את הסכום המשולם להם באופן ש"ינוטרל" החלק שהם עצמם נושאים בו מבחינה כלכלית.
19. חנ"ל ואקויטל התנגדו לכל החלופות בהן משולמים תשלומי איזון על-ידי השותפות. לשיטתן, אין בסיס משפטי לחלופות אלה ולא ניתן "בשם השוויון" להגדיל את הסכומים שהשותפויות מוציאות מעבר לתשלום לרשויות המס, והדבר אף סותר את הסכם השותפויות ואת דיווחיהן בדוחות הכספיים. לשיטת המשיבות הללו, אין מקור בדין ליצירת איזון, נוכח פסיקת בית-המשפט העליון בהליך הקודם לפיה תשלומי המס לפי סעיף 19 לחוק המיסוי אינם "חלוקה".
- עוד נטען כי גם חלופת ההשבה (אותה דחו משיבות אלה מטעמים פרקטיים) יוצרת שוויון בין כל המחזיקים. ההבדל בין החלופות נובע מהשאלה מהו סכום החלוקה שאותו יש לחלק באופן שוויוני, כאשר מכוח חלופת האיזון המלא, סכום החלוקה "מנופח" בדיעבד ובאקראי (בהתאם לסכום ששולם למחזיקים-היחידים בעבר, יהיה מספרם אשר יהיה). הן הדגישו מספרם הגדול של המחזיקים-התאגידיים לעומת המחזיקים-היחידים, "מנופח" מאוד את סכום החלוקה (כאשר לכאורה די בכך שמחזיק-יחיד בודד קיבל "הטבת מס" כדי לחייב את השותפות להשוות אליו את כל התאגידיים-המחזיקים בעבר). חנ"ל ואקויטל הוסיפו כי כלל ומיטב דש תמכו בחלופה זו משום שהן כבר מכרו את יחידותיהן בשותפות, ולכן הן לא יישאו בתשלום סכום החלוקה המנופח.
- לשיטתו של מר חבר, אם לא תידחה התובענה על הסף, יש לקבוע כי השותף הכללי – האחראי לבעייתיות נושא ההליך דנן, הוא שצריך לשפות כל אחד מהמחזיקים שיוכח שנפגע מהאיזון בעבר.

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 26879-07-20 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

1 החלופות לגבי תשלומי מס בגין הפרשי שומות –

- 2 20. חלופת ההשבה – בהתאם לחלופה זו, אם תוכר בעתיד הכנסה חייבת נוספת
3 לשותפות מעבר לזו בגינה שולמו המקדמות, ישיבו מחזיקי היחידות בעבר (מי
4 שהחזיק ב-31.12 בשנת המס הרלוונטית) את סכומי המס הנוספים שהשותפות
5 תשלם בגין כך. היתרון העיקרי של פתרון זה הוא כי מחזיקי היחידות בעת ביצוע
6 התשלום הנוסף בגין הפרשי השומה, לא יאלצו לשאת (בעקיפין) בתשלומי המס
7 המוטלים על-פי דין על מחזיקי היחידות בעבר. החיסרון של הפתרון הוא הקושי
8 ביישומו, לאור הצורך באיתור המחזיקים בעבר וגביית הפרשי השומות מהם.
9 מדובר בפעולה שדורשת השקעה של זמן ומשאבים רבים.
- 10
- 11 21. השותפויות ציינו כי אף שיש בסיס חוקי לחלופה זו, יש לתת משקל לקשיים
12 הפרקטיים הכרוכים בה ולכך שיתכן שחסרונותיה עולים על יתרונותיה.
13
- 14 מר ינקו, חנ"ל ואקויטל, וכך אף המפקחים של שותפות דלק, התנגדו לחלופה זו.
15 לגישתם, היא אינה ישימה ואף אינה ראויה. זאת מאחר שאין לחשוף מחזיקי-עבר
16 שכבר מכרו את יחידותיהם בשותפות לסיכון של תשלום מס נוסף. חלופה זו פוגעת
17 בזכויותיהם של מחזיקי היחידות שהניחו שהשותפות תשלם את המס החל עליהם
18 במלואו. היא גם מרתיעה משקיעים מלרכוש יחידות בשותפויות, ופוגעת לכן
19 במסחר התקין ביחידות השותפות.
20
- 21 מר ינקו הוסיף וטען כי אין לחלופה בסיס חוקי, היא מנוגדת לפסיקת בית-המשפט
22 העליון בפסק-הדין בערעור ולהסדר המס שחל על השותפויות, והיא אף מקפחת
23 את זכויות המחזיקים-היחידים. לטענתו, תשלום המס על-ידי השותפות מעוגן
24 בסעיף 19 לחוק המיסוי, והכספים מעולם לא התקבלו בפועל על-ידי המחזיקים.
25 לכן, לטענתו, אין בסיס לדרישת ההשבה.
26
- 27 מנגד, הפניקס, מגדל ויוזמה טענו שיש להעדיף חלופה זו כעדיפות ראשונה, מאחר
28 שהיא מבטיחה שכל אדם יישא במיסים החלים עליו על-פי דין. לטענתו, על
29 המבקשים לעשות מאמצים סבירים לגביית החוב ממחזיקי יחידות מהעבר.
30

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 26879-07-20 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

22. **חלופת ה"סטטוס קוו"** – בהתאם לחלופה זו, השותפות תשלם את הפרשי השומות בלא לבצע הליכים להשבה ממחזיקים-יחידים בעבר או לתשלומי איזון למחזיקים-תאגידיים בעבר. חלופה זו מדמה את מצבה של השותפות לזה של חברה בע"מ, שחבה בחבות המס כאישיות משפטית נפרדת בלא קשר לשאלת המחזיקים במניותיה במועד בו היא נדרשת לשלם את החבות הזו. יחד עם זאת, השותפות (בניגוד לחברה) אינה יכולה לקזז את הפרשי השומה כנגד הפסדים משנים קודמות. מחזיקי היחידות בעבר יוכלו לעשות כן כנגד הפסדים מוכרים. היתרון העיקרי בפתרון זה הוא הקלות ביישומו. החיסרון העיקרי בה הוא בכך שנוצר אי-שוויון בין המחזיקים בתקופות זמן שונות, כך מי שיחזיק ביחידות השתתפות בתקופה בה השותפות תידרש לשלם הפרשי שומה, יישא בפועל בנטל הכלכלי על חשבון המחזיקים בשנת השומה הרלוונטית.
23. לשיטת השותפויות יתרוניתה של חלופה זו עולים על חסרונותיה. בחלופה זו תמכו גם מר חבר, מר ינקו וכן חנ"ל ואקויטל. מר ינקו ציין כי תשלומי איזון בהתאם לחלופה זו אינם מחולקים לתאגידיים ונותרים בקופת השותפות. לגישתו, יש להניח שממילא אין לתאגידיים-המחזיקים ציפייה לתשלום האיזון, משום שתשלום זה הוא עתידי ומותנה ומשום שהפגיעה בהם אם הוא לא יבוצע היא מינורית.
- חנ"ל ואקויטל טענו כי הוראות סעיף 19 לחוק המיסוי מתייחסות להתחייבות לתשלום תוספת מס בגין הפרשי שומות כאל התחייבות אחרת של השותפות, שבגינה לא נערכת התחשבנות כלשהי. לכן, בהתייחס להפרשי השומה, אין הבדל בין שותפות נפט לחברה נסחרת אחרת. הן הוסיפו כי העובדה שהמחוקק הטיל את ניהול הליכי השומה על השותף הכללי בשותפות, משמעה כי השותפות היא שנושאת בסיכון הנוגע לתשלום הפרשי שומות. חלופה זו משקפת, כך נטען, את הדין הראוי גם בהתאם לטיוטת תקנות מס הכנסה (כללים לחישוב המס בשל החזקה ומכירה של יחידות ההשתתפות בשותפות לחיפוש נפט (תיקון), התשפ"א-2020, שעל-פיה שותפות נפט שהחלה להפיק רווחים תמוסה כחברה רגילה.

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 26879-07-20 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

- 1 קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר מסרו למפקחים עמדה התומכת בחלופה זו,
2 שאינה פוגעת לשיטתם בציפיות של מחזיקי העבר. הם הדגישו כי תשלומי המס
3 צריכים להיכלל בתעודות המס למחזיקים במועד התשלום ולא למחזיקים בשנה
4 בגינה שולמו התשלומים.
- 5
- 6 24. במהלך ההליך נמסרה לבית-המשפט עמדתה של רשות המסים בנושא זה. רשות
7 המסים הבהירה כי השותפים בשותפויות בתום שנת המס הם הנישומים אליהם
8 מיוחסת הכנסת השותפות לאותה שנה, בלא תלות בשאלה האם ההכנסה נקבעה
9 בשומה העצמית או הסופית. לכן, תעודת המס חייבת להתייחס לשנת המס נושא
10 השומה ולא לשנה בה בוצע התשלום בפועל. עוד ציינה רשות המסים כי בידי
11 המשקיעים שרכשו יחידות השתתפות של השותפות בטרם פורסמו תעודות מס
12 סופיות, היה כל המידע שאיפשר להם להסיק שיתכן שהשותפות תידרש לשאת
13 בתשלומי מס נוספים המיוחסים למחזיקים בשנת המס בגינה בוצעה השומה, וכן
14 שעשויות להיות מגבלות טכניות להתחשבות עם אותם מחזיקים. יתכן שסיכון זה
15 אף גולם במחיר היחידה בשוק (סברה לה שותפות גם חנ"ל ואקויטל).
- 16
- 17 25. הפניקס, מגדל ויוזמה העדיפו את החלופה הזו בהתייחס לשנים 2017-2019, וזאת
18 לגישתם אם בית-המשפט ישתכנע שאין אפשרות מעשית ליישם את חלופת
19 ההשבה. הן הוסיפו וטענו כי אם תתקבל חלופה זו, יש להתייחס לתשלום חבות
20 המס הנוספת בגין הפרשי השומה כתשלום מס נוסף החל על המחזיקים
21 בשותפויות בהווה, תוך איזון בין המחזיקים הנוכחיים שהם יחידים לבין אלה
22 שהם תאגידיים. הן דחו את עמדת רשות המסים בהקשר זה. לטענתם, הן לאור
23 עקרונות של חוק עשיית עושר ולא במשפט והן לאור לשון תקנות מס הכנסה וחוק
24 המיסוי, ניתן לקבוע שיש להנפיק תעודת מס למחזיקים שהחזיקו ביחידות
25 ההשתתפות בשנת מס מסוימת בה שולם המס בפועל.
- 26
- 27 כלל, עתודות ומיטב דש התנגדו לחלופה זו. לטענתן, אין להקיש מהדין החל על
28 חברות ביחס לדין החל על שותפויות, שהמס משולם על-ידיהן עבור בעלי היחידות.
29 הן הוסיפו כי אם תיבחר חלופה זו, יהיה שווי כלכלי שונה ליחידה בה מחזיק יחיד
30 מול יחידה בה מחזיק תאגיד, הגם שהמסחר בהן הוא אחד.

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 20-07-26879 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

- 1
2 **חלופת התשלום המלא** – בהתאם לחלופה זו, תשלם השותפות את המס הנוסף .26
3 בגין הפרשי השומה לרשויות המס, ואף תישא בתשלומי איזון למחזיקים-
4 תאגידיים בעבר. זאת כדי להשוות את גובה ההטבה שיקבלו מחזיקים-תאגידיים
5 בעבר לזו שקבלו מחזיקים-יחידים בעבר. היתרון בפתרון זה הוא השוואה מלאה
6 של מצבם של התאגידיים שהחזיקו בעבר ביחידות השתתפות לזה של היחידים
7 שהחזיקו ביחידות כאלה. החיסרון הוא בכך שהחלופה הזו מחריפה את אי-
8 השוויון בין מחזיקי העבר למחזיקי ההווה, שהם שיישאו בנטל הכלכלי גם
9 בתשלומי האיזון. זאת אף שהחלופה אינה יוצרת אי-שוויון בין המחזיקים
10 היחידים בעבר לבין התאגידיים המחזיקים בעבר, אלא בין כלל מחזיקי העבר לבין
11 כלל המחזיקים בהווה.
12
13 כלל, עתודות ומיטב דש תמכו בחלופה זו וטענו כי היא החלופה היחידה שהיא
14 אפשרית במסגרת "חיהן השוטפים" של השותפויות תוך שמירת השוויון בין
15 המחזיקים השונים ללא עיוותים. לטענתן, חזקה שהזכות לאיזון נלקחה בתמחור
16 מחירי היחידה שנרכשו על-ידי המחזיקים בהווה.
17
18 **חלופת התשלום החלקי** – חלופה זו דומה ל"חלופת התשלום המלא", והיא נבדלת .27
19 ממנה רק בכך שהשותפות לא תידרש לשלם תשלומי איזון לתאגידיים-מחזיקים
20 שבמועד הקובע אינם מחזיקים עוד ביחידות השתתפות בשותפות. ההנחה היא כי
21 המחיר בו מכרו אותם תאגידיים את היחידות שברשותם (במועד שהוא לאחר
22 המועד הקובע בשנת המס, אך לפני שגובשה השומה הסופית והשותפות נדרשה
23 לשלם את הפרשי השומה), לא הביא בחשבון את החבות הנוספת בגין הפרשי
24 השומה. לכן תשלום למחזיקים אלה יהיה "כפל תשלום" מבחינתם, וזהו יתרונה
25 של חלופה זו על פני חלופת התשלום המלא.
26
27 המפקחים בשותפות דלק ציינו כי חלופה זו מפלה ללא הצדקה בין מחזיקים-
28 תאגידיים שמכרו את יחידותיהם לכאלה הממשיכים להחזיק ביחידות. זאת מאחר
29 שהזכות לתשלומי איזון נובעת מהחזקה ביחידות בתום שנת המס בגינה
30 מבוצעים התשלומים.

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 26879-07-20 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
28. לעמדת השותפויות, ישנו קושי באימוץ חלופת התשלום המלא או החלקי. זאת משום שחלופות אלה מפצות את התאגידים-המחזיקים בעבר בגין הוצאה שהם לא נשאו בה, ומחריפות את אי-השוויון בין מחזיקי ההווה למחזיקי העבר. לעמדת חנ"ל ואקוויטל אין בסיס חוקי או אובליגטורי לחלופה זו. יתרה מכך, היא גם עלולה (בדומה לחלופת ההשבה) לפגוע באטרקטיביות של ההשקעה ביחידות ההשתתפות. זאת, לאור הטלת חבות כפולה על השותפות – שתישא בתשלומי איזון, מעבר להפרשי השומות, על חשבון מחזיקי ההווה.
- מר ינקו הוסיף וטען כי קיים קושי לאתר את כל המחזיקים שהם תאגידים שהחזיקו ביחידות במועד הקובע לתשלום המס ואינם מחזיקים עוד ביחידות במועד תשלום הפרשי השומות. לכן, בחלופות הכוללות תשלומי איזון למחזיקים אלה, לא ניתן יהיה להגיע לשוויון מלא.
29. **הפרשת רזרבה** – בהתאם לחלופה זו, תפריש השותפות מראש סכום נוסף להבטחת תשלום הפרשי השומה בעתיד. יתרונה של חלופה זו בכך שהיא מצמצמת את אי-השוויון בין מחזיקי ההווה למחזיקי העבר ואולי אף מונעת אותו. חסרונה הוא באי-הוודאות הכרוך בהערכת גובה הפרשי השומה. כן קיים קושי פרוצדוראלי, הנובע מהאפשרות כי סכום ההפרשה יעלה בפועל על הפרשי השומה בהם חויבה השותפות. אי-הוודאות הזו מקשה על יישום החלופה ואף טומנת בחובה פגיעה במחזיקי העבר לטובת המחזיקים בהווה.
30. הפניקס, מגדל ויוזמה הציעו להחיל את החלופה הזו לשנים 2019 ואילך. לטענתן, עמדה זו נשענת על כללי הדיווח החשבונאי והוראותיו של סעיף 302 לחוק החברות שחלות מכוח פקודת השותפויות גם על שותפויות ציבוריות. זאת מאחר שסעיף 302 לחוק החברות קובע שיש לחלק לבעלי המניות רק סכומים שמקורם ברווח הנקי לאחר תשלום המס. בהתאם לכך יוצרים כללי החשבונאות הפרשה חשבונאית בגין הוצאות שצפויות להשתלם בעתיד ויש להן זיקה ישירה להכנסות בשנה מסוימת.

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 26879-07-20 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

1 לשיטת השותפויות אין לאמץ חלופה זו. לטענתך, אין לה עיגון בדין והיא אינה
2 ישימה. עוד הן טענו כי חלופה זו שוללת את השימוש בהון של השותפות למשך זמן
3 רב. אם בעתיד חשיפת המס תתאיין ויתברר שאין לשותפות צורך בכספים
4 האמורים, חלוקתם כדיבידנד למחזיקי ההווה תיצור אי-שוויון לטובתם על חשבון
5 מחזיקי העבר. הפניקס, מגדל ויוזמה, התייחסו לטענות אלה במסגרת סיכומי
6 התגובה מטעמן ודחו אותן. הן חזרו וטענו ששימוש באומדנים לצורך יצירת
7 הפרשות חשבונאיות הוא כלי מקובל בעולם החשבונאות וכי המדובר בפתרון ישים
8 ופרקטי.

9
10 מר ינקו, אשר תמך כאמור בחלופת ה"סטטוס-קוו" ביקש כי אם בית-המשפט
11 ימצא שיש לבחור בחלופה הכוללת תשלומי איזון (בין אם ביחס להפרשי השומה
12 או ביחס לתשלומי העבר), הוא יורה על כינוס אספות של מחזיקי יחידות
13 ההשתתפות שיסדירו, במסגרת הסכם השותפות, את אופן ביצוע האיזון בנוגע
14 להפרשי השומות.

15
16 יצוין למען שלמות התמונה כי כלל, עתודות ומיטב דש טענו שעמדת רשות המיסים
17 תומכת בחלופת האיזון המלא, בעוד שהפניקס, מגדל ויוזמה טענו כי אם ניתן
18 להסיק כי רשות המיסים תומכת בחלופה כלשהי, הרי שזו חלופת ההשבה.

דיון

19
20
21 31. כפי שעולה מכלל האמור לעיל, הבעייתיות בהכרעה בתובענות ובבחירה בין
22 החלופות השונות, נובעת מהאופי ההיברידי של השותפויות, שיש להן בעת ובעונה
23 אחת מאפיינים הדומים לאלה של חברה ציבורית (העובדה שהשותפויות הן
24 האחראיות לתשלום המס ובכלל זה לאפשרות לערער עליו, והן המשלמות אותו
25 בפועל מקופתן; והעובדה שיחידות ההשתתפות בשותפויות הן נסחרות);
26 ומאפיינים של שותפות (העובדה שהמס מיוחס לכל אחד מהשותפים לפי סיווגו
27 כיחיד או חבר בני-אדם).

28
29 העובדה שהשותפות משלמת את המס בעצמה, אך תוך ייחוס המס לכל אחד
30 מהמחזיקים ביחידות ההשתתפות באופן אישי (חרף העובדה שאין להם מעמד

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 26879-07-20 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

1   זהה לצורכי מס שכן חלקם הם יחידים וחלקם תאגידיים), יוצרת חוסר איזון בין
2   המחזיקים השונים באותה שנת מס. זאת מאחר שהשותפויות משלמות מקופתן
3   את כלל החיובים במס, כשמבחינת חלק מהשותפים מדובר בסכומים גבוהים יותר
4   מאשר מבחינת האחרים. זאת ועוד – מאחר שיחידות ההשתתפות בשותפות הן
5   נסחרות, ישנה תחלופה בין המחזיקים בהן. משכך, תשלום נוסף בגין שנת מס
6   קודמת שמתבצע בשנת מס עתידית (בין אם לצורך תיקון אי-השוויון שנוצר בעבר
7   ובין אם לתשלום הפרשי השומות), יוצר חוסר איזון בין המחזיקים בתקופות הזמן
8   השונות.

9
10   ההליכים הקודמים עסקו כאמור במערכת היחסים בין השותפויות ובין רשויות
11   המס, בעוד שההליך הנוכחי עוסק במישור היחסים בין השותפות לבין המחזיקים
12   השונים בה ובכנס לבין עצמם. בטרם יידונו החלופות השונות והבחירה ביניהן,
13   נתייחס למספר טענות מקדמיות שנטענו בהליך.

טענות מקדמיות

היעדרם של פרטים מהותיים ביחס למחזיקים השונים

14
15
16
17   32. מר חבר טען שיש לדחות את התובענה מהטעם שחסרים בה פרטים מהותיים,
18   כשבכלל זה לא צוינו בה שמותיהם של כל המחזיקים. הוא הדגיש כי ישנה
19   אפשרות לאתר את פרטיהם של כלל המחזיקים על-ידי פנייה לחברי הבורסה.
20   בפועל, כך צוין, למעט שני מחזיקים פרטיים ושלושה תאגידיים, לא הוגשו לבית-
21   המשפט עמדות נוספות.

22
23   אני סבורה כי יש לדחות את הטענה. בשלב מוקדם יותר של הדיון, עתרו
24   המבקשים כי בית-המשפט יתיר להם לבצע תחליף המצאה למשיבים. זאת מאחר
25   שמדובר בקבוצת מחזיקים גדולה שזהותם של כלל חבריה אינה ידועה, ומאחר
26   שאין למבקשים משום כך גם מידע אודות מענם (בקשה מטעם שותפות ישראל מקו
27   מיום 16.3.2020 ובקשה מטעם שותפות דלק מיום 13.7.2020).

28
29   בקשת המבקשים התקבלה, והותר להם בהחלטות מימים 24.5.2020 ו-18.10.2020
30   (להלן: "ההחלטות בדבר תחליף המצאה") לבצע תחליף המצאה למחזיקי יחידות

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 26879-07-20 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

1 ההשתתפות. זאת כאמור נוכח הקושי לאתר את כולם ולפנות לכל אחד מהם
2 באופן אישי.

3
4 מר חבר טען כי הוא אינו משיג על ההחלטות בדבר תחליף ההמצאה, אלא שהן
5 נועדו רק כדי לפתור את נושא איתור המען של כל אחד מהמחזיקים ולא פטרו את
6 המבקשים מהחובה לפרט את שמותיהם של כל המחזיקים שהחזיקו ביחידות
7 ביום 31.12 בכל אחת מהשנים הרלוונטיות בכתבי התביעה.

8
9 מקורה של החובה לכלול בכתב התביעה את שמו של הנתבע הוא בתקנה 9 לתקנות .33
10 סדר הדין האזרחי, התשמ"א-1981 (להלן: "תקסד"א הישנות", שהן התקנות
11 שחלו במועד הגשת המרצת הפתיחה). תקנה זו נועדה כדי להבטיח כי לתובע יש
12 עילת תביעה נגד כל אחד מהנתבעים, וכן היא נועדה כדי להבטיח שהנתבע יידע על
13 קיומו של הליך נגדו, וכדי לתת לו זכות להתגונן כראוי מפניה.

14
15 רציונאליים אלה מתקיימים בענייננו – הן לאור ההחלטות בדבר תחליף ההמצאה
16 והן מאחר שהמפקחים של השותפויות הם צד להליך. ההחלטות בדבר תחליף
17 ההמצאה נועדו להביא לידיעת כלל המחזיקים באופן מיטבי בנסיבות העניין את
18 דבר קיומה של המרצת הפתיחה. משהחלטות אלה בוצעו על-ידי המבקשים,
19 ההנחה היא שניתנה למחזיקים הזדמנות להגיב להמרצת הפתיחה וכי יש לראות
20 בהם צד להליך. מכאן שהרציונאליים שבבסיס החובה לפרט את שמות המשיבים
21 בהליך – התקיימו. לאור העובדה שניתן לראות – כל עוד לא הוכח אחרת - את כל
22 הצדדים הרלוונטיים למחלוקת ככאלה שקבלו הזדמנות להופיע בפני בית-המשפט,
23 הרי שאין מדובר ב"תביעה ללא נתבע".

24
25 מסקנה זו עולה בקנה אחד עם פסק-דינו של בית-המשפט העליון בבר"ם 11513/05 .34
26 **אדרי ואח' נ' פנינת אילת ואח'** (14.12.2005). באותו עניין נדחה ערעור על קביעת
27 בית-המשפט המחוזי לפיה קיימת קבוצה גדולה של משיבים שזהותם אינה ידועה
28 ומוסיפה להשתנות כל העת, וכי משום כך אין אפשרות מעשית לזמן לבית-המשפט
29 באופן פרטני כל אחד מהם, ויש לעשות כן בדרך של תחליף המצאה. בית-המשפט
30 העליון קבע כי משהחליט בית-המשפט קמא להורות על תחליף המצאה, יש לראות

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 20-07-26879 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

1 את פסק-דינו כאילו ניתן לאחר מתן הזדמנות למבקשים להעלות את טענותיהם.
2 עוד יש לציין כי במקרה דנן, בניגוד למקרה שנדון ברע"א 4447/07 מור נ' ברק
3 אי.טי.סי [1995] החברה לשרותי בזק בינלאומיים בע"מ (2010), לא מתעוררת
4 שאלה של חשיפת שמותיהם של המשיבים שעשויים לבקש לשמור על האנונימיות
5 שלהם.

6
7 יש להוסיף בהקשר זה כי המחלוקת נושא ההליך הנוכחי נובעת – כפי שהובהר
8 לעיל - מההשפעה השונה שיש לכל חלופה על קבוצות מחזיקים שונות.
9 האינטרסים השונים של כל אחת מהקבוצות מיוצגים בהליך דנן. אף ביחס לכך
10 ניתנה על-ידי זה מכבר החלטה בתובענה ביום 29.12.2020, שלפיה אין צורך למנות
11 בא-כוח שייצג את המחזיקים-היחידים בעבר שאינם מחזיקים עוד ביחידות
12 ההשתתפות כיום – הקבוצה היחידה שמטעמה לא הוגשה תגובה. הטעם לכך היה
13 משום שעמדתם הצפויה של מחזיקים כאלה היא ברורה, ולפיה יש להימנע
14 מלחייבם בהשבה. עמדה זו באה לידי ביטוי בעמדותיהם של חלק מהמשיבים, וכפי
15 שיובהר בהמשך, היא תובא בחשבון גם במסגרת פסק-הדין.

16
17 יתרה מזאת, המפקחים על השותפויות הם צד להליך, והם חייבים, בהתאם
18 לפקודת השותפויות, לפעול לטובת כל המחזיקים ביחידות ההשתתפות שאינם
19 חברת השותף הכללי או בעל השליטה בה (סעי' 65(ב)). המפקחים אכן הציגו
20 בהרחבה את החלופות השונות, ועמדו על היתרונות והחסרונות הגלומים בכל אחת
21 מהן, ועל ההשפעה של כל חלופה על המחזיקים השונים.

22
23 35. מבלי לגרוע מהאמור יובהר כי אף לו הייתה מתקבלת עמדתו של מר חבר לפיה
24 התובענה חסרה פרטים מהותיים באופן שמאיין את סמכות בית-המשפט (וכאמור
25 זה אינו המצב), הרי שמכל מקום, לא היה בכך כדי לדחות את המרצת הפתיחה
26 של שותפות דלק כנגד המפקחים בשותפות. אוסיף ואציין כי אינני מחווה דעה –
27 ואין בשלב זה צורך לעשות כן - ביחס לשאלה (שעשויה להתעורר בעתיד) לגבי
28 תוקפו של פסק-הדין כמעשה בית-דין ביחס למי שלא היו בפועל חלק מההליך.

29
30

סמכות בית-המשפט לדון בתובענה

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 26879-07-20 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

36. טענה מקדמית נוספת שעלתה היא כי הסעד המבוקש בתובענה הוא תיאורטי. כך, מר חבר טען כי הבקשה איננה נובעת ממחלוקת קיימת בין הצדדים, אלא היא למעשה עתירה ל-"pre ruling" של בית-המשפט, שיקבע איזו חלופה מבין אלה שהוצעו היא זו בה יש לבחור. לגישתו של מר חבר, על השותפות לבחור בחלופה הנראית לה ולפעול לפיה. לאחר מכן, אם יהיו מחזיקים שיהיו להם טענות ביחס לכך, יהיה עליהם לפנות לבית-המשפט. לגישתו, "המלצה" של בית-המשפט על אחת החלופות אינה יכולה להחליף את הדרישה לכנס אספה כללית של השותף המוגבל, בה יחליטו בעלי יחידות ההשתתפות איך לפעול. באופן דומה טען מר ינקו כי הדרך המתאימה להכריע בשאלת האיזון בין המחזיקים היא על-ידי החלטה על תיקון הסכם השותפות אשר יחייב את המחזיקים בינם לבין עצמם.

מר חבר הוסיף כי ההגדרה של הסעדים כ"חלופות" ומתן אפשרות לבית-המשפט להוסיף ולהעלות כל חלופה נוספת, מעידה על כך שמדובר בבקשה ליעוץ משפטי מבית-המשפט. הסעד המבוקש נועד למעשה להחליף את שיקול-הדעת בהחלטה ניהולית שעל המבקשים לקבל כאורגנים בשותפות. פסק-הדין יפתח פתח לתאגידים ונושאי משרה לפנות בתביעות דומות לבית-המשפט, לבקש כי בית-המשפט ייתן להם הוראות כיצד לפעול ו"יחסין" את פעולתם מתקיפה עתידית.

עוד טען מר חבר כי העובדה שהסעד המבוקש הוא סעד הצהרתי תיאורטי, עלולה לפגוע בציבור המחזיקים. לגישתו, אם בית-המשפט ייעתר לתובענה, תהיה זו הפעם הראשונה בה יינתן פסק-דין בו בית-המשפט בוחר בין "חלופות". קביעה זו תביא בעקבותיה אלפי תביעות כספיות שהמבקשים יצטרכו להגיש לצורך יישום החלופות שהן במהותן חלופות כספיות. לגישתו, יש לצפות שבהליכים אלה יעלה כל אחד מהמחזיקים את טענותיו הרלוונטיות כנגד התביעה. פסק-הדין הנוכחי לא יחסום אותם כמעשה בית-דין, שכן הם לא היו צד להליך.

37. אינני מקבלת את הטענות הללו.

לטעמי, הסעד שהתבקש בתובענה איננו תיאורטי. כך, לאחר שנקבע בהליכים הקודמים כי תשלום המס על-ידי השותפות הוא תשלום דיפרנציאלי היוצר חוסר שוויון בין המחזיקים השונים, התעורר הצורך להסדיר את מערכת היחסים בין

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 20-07-26879 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

- 1 המחזיקים בשותפויות – בעבר ולעתיד. אף בית-המשפט העליון התייחס לכך
2 בפסק-הדין בערעור. היום, לאחר שהוגשו כתבי הטענות בהליך, ברור שאכן ישנה
3 מחלוקת קוטבית בין המחזיקים השונים ביחס לאופן בו על השותפות לפעול
4 במישור היחסים הפנימיים של המחזיקים לאחר תשלום המס מכוח סעיף 19 לחוק
5 המיסוי.
6
7 למעשה, הסעד ההצהרתי לו עתרו המבקשים, דומה לסעד המתבקש במסגרת הליך
8 של טען ביניים, שהיה קבוע בתקנה 224 לתקסד"א הישנות שהיו בתוקף בעת
9 פתיחת ההליך. הליך כזה מאפשר למי שצפוי להיות נתבע בידי אנשים אחדים,
10 לפנות לבית-המשפט בבקשה שיכריע בין האינטרסים הנוגדים ויורה לו כיצד עליו
11 לפעול. גם מטעם זה יש לאפשר את הדיון בתובענה, דיון שהוא יעיל מאותם
12 טעמים בשלהם איפשר מחוקק המשנה להגיש תובענה בדרך של טען ביניים.
13
14 38. הסעד שהתבקש על-ידי המבקשים הוא סעד אופרטיבי, ואין מדובר בסעד המשמש
15 רק כשלב ראשון במחלוקת שבעקבותיו יידרש הליך נוסף. אומנם, לו הייתי קובעת
16 כי על השותפות לפעול בהתאם לחלופת ההשבה, הדבר היה עשוי לחייב את
17 השותפויות לנקוט בהליכים נוספים כנגד מחזיקי העבר היחידים. אולם, כפי
18 שיובהר להלן, אינני סבורה כי יש לבחור בחלופה זו, אלא בחלופות אחרות
19 שהשותפויות יוכלו לנקוט בהן מבלי להידרש להליכים משפטיים נוספים.
20
21 יתרה מכך, לאור קיומה של מחלוקת בפועל בין המחזיקים השונים, אינני סבורה
22 גם שיש טעם להחזיר את ההחלטה לשותף הכללי תוך פתיחת הפתח למחזיקים
23 לפנות לאחר מכן לבית-המשפט. העמדות השונות מצויות בפניי, והפניית הצדדים
24 להליך עתידי נוסף (שאין ספק שיהיה מחויב המציאות), איננה לכן יעילה לטעמי.
25 משום כך אינני מקבלת גם את הטענה אודות הצורך בתיקון התקנון ובכינוס
26 אספות המחזיקים על-מנת לקבל החלטה.
27
28 עוד יש לציין כי למצער ביחס לתובענה שהוגשה בעניינה של שותפות ישראלמקו, בה
29 המבקשים 3-4 הם המפקחים בשותפות, הרי שלבית-המשפט סמכות לדון

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 20-07-26879 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

1 בתובענה מכוח סעיף 12(ג) לחוק הנאמנות, התשל"ט-1977 הקובע כי "נאמן רשאי
2 לבקש מבית-המשפט הוראות..."
3
4 39. טענה נוספת שהעלה מר חבר, היא כי השותף הכללי הוא בעל אינטרס במחזיקים-
5 תאגידיים. לכן, בחירה בחלק מהחלופות עשויה להעשיר את קופתו במיליוני
6 שקלים, מה שמעמיד אותו במצב של ניגוד עניינים. אינני מקבלת גם את הטענה
7 הזו. ראשית, סיכומי המבקשים מעידים על כך שהם תמכו דווקא באימוץ חלופות
8 ה"סטטוס-קוו" שאינן מקנות עדיפות למחזיקים-התאגידיים.

9

10 זאת ועוד - השותף הכללי הגיש את ההליך מכוח תפקידו כמי שמנהל את
11 השותפות. אף לו הוא היה במצב של ניגוד עניינים, לא היה בכך כדי לשלול מבית-
12 המשפט את האפשרות להכריע במחלוקת נושא ההליך. הכרעה כזו של גורם
13 שיפוטי אובייקטיבי, המתקבלת לאחר שניתנה לכל הצדדים הזדמנות להעלות את
14 טענותיהם, מעקרת את ניגוד העניינים של השותף הכללי, ככל שהיה כזה.

15

16 משנדחו הטענות המקדמיות, יידונו להלן טענות הצדדים לגבי החלופות השונות
17 לגופן.

18

19 **האם נדרש איזון לאחר תשלום המס על-ידי השותפויות?**

20 40. תכליתו של סעיף 19(א)(6) לחוק המיסוי היא ליעל את גביית המס. כאמור, הסעיף
21 מחייב את השותף הכללי לשלם בעת הגשת הדוח השנתי של השותפות את המס
22 החל על כלל המחזיקים ביחידות ההשתתפות. מבחינה מהותית, חבות המס
23 הנובעת מההכנסה החייבת של השותפות מוטלת על המחזיקים ביחידות
24 ההשתתפות ולא על השותפות עצמה, תוך ייחוס ליחידים מס בשיעור המס השולי
25 החל עליהם, ולתאגידיים מס בשיעור המס השולי החל עליהם. בהתאם לכך נקבע
26 בפסק-הדין בערעור כי על השותפות לייחס את תשלום המס באופן דיפרנציאלי
27 לכל מחזיק בהתאם לחבות המס האישית שלו.

28

29 41. השאלה הראשונה הטעונה הכרעה היא האם נדרש איזון לאחר תשלום המס על-
30 ידי השותפות. אני סבורה כי התשובה לכך היא בחיוב. בהתאם לפסקי-הדין

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 26879-07-20 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

1 בהליכים הקודמים, נדרשה השותפות לשאת בסכום המס המלא המיוחס לכל סוגי
2 המחזיקים. אף שמבחינה זו מעמדם של כל המחזיקים הוא לכאורה שווה, הרי
3 שתשלום המס העודף עבור המחזיקים-היחידים, הקטין את קופת החברה ומנע
4 חלוקה של סכום המס הזה למחזיקים-התאגידיים. במילים אחרות, המחזיקים-
5 היחידים נהנו מהאופן בו בוצע תשלום המס במידה רבה יותר מהמחזיקים-
6 התאגידיים, ועל חשבונם של האחרונים, שכן סכומי המס שיוחסו להם היו גבוהים
7 יותר.

8
9 סעיף 19(א)(6) הנ"ל עוסק בגביית מס ובייעולה ולא בהסדרת היחסים הפנימיים
10 בין המחזיקים השונים בשותפות. במסגרת יחסים אלה נוצר חוסר שוויון בין
11 המחזיקים השונים כתוצאה מתשלום המס על-ידי השותפות, חוסר שוויון שעלול
12 לעלות כדי קיפוח מחזיקי היחידות התאגידיים, ושלכן מן הראוי להימנע ממנו ככל
13 האפשר.

14
15 פסק-דינו של בית-המשפט העליון בערעור מכוון אף הוא למסקנה דומה. משכך
16 נקבע בו כי אם השותפות תבצע תשלומי איזון לשותפים שהם תאגידיים, הדבר לא
17 ייחשב ל"חלוקה" כהגדרתה בדין, אלא "תוצאה המתחייבת מכך ששולמו
18 מהרווחים תשלומים על חשבון המס".

19
20 42. העובדה שנוצר אי-שוויון שמן הראוי לאזנו, איננה מהווה סוף הדרך הפרשנית.
21 זאת שכן השאלה מי יישא בנטל של איזון אי-השוויון ובאיזה אופן ובאיזו מידה יש
22 לתקנו, נותרת בעינה. שאלה זו מתעוררת לנוכח העובדה שתיקון אי-השוויון נעשה
23 בחלוף זמן, וכאשר מחזיקי היחידות במועד האיזון אינם מי שהיו המחזיקים
24 במועד תשלום המס, מאחר שיחידות ההשתתפות בשותפויות הן יחידות נסחרות.
25 הצדדים התייחסו – כפי שפורט לעיל – למספר אפשרויות בהקשר זה, שיש לבחור
26 ביניהן בזו שתביא לתוצאה המיטבית תוך בחינתם של כל השיקולים הרלוונטיים
27 והתחשבות בהם.

28
29

הפתרון בו על השותפויות לנקוט

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 20-07-26879 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

43. בבקשות הועלו כאמור מספר אפשרויות, הן ביחס לתשלומי המס בתקופה הראשונה, בשנים 2015 – 2016, והן ביחס לתקופה השנייה – קרי תשלומי המס משנת 2017 ואילך. כן הועלו אפשרויות נוספות על-ידי חלק מהמשיבים, כאשר את האופציה הנבחרת יש לבחור מבין מכלול האפשרויות הללו.

החלופות כללו כאמור אפשרות של חיוב מחזיקי היחידות היחידים ביום 31.12 בשנות המס הרלוונטיות, בהשבה לידי התאגידים ש"קופחו" יחסית אליהם; אפשרות של שמירה על ה"סטטוס קוו" היינו הותרת המצב בעינו הן בעבר והן בעתיד (בהתייחס להפרשי השומות); ואפשרויות לתשלומי איזון (מלאים או חלקיים) לתאגידים על-ידי השותפות. יוער כי בין האפשרויות שהועלו על-ידי חלק מהמשיבים צוינה גם האפשרות להגשת תביעה נגד השותף הכללי בגין ההחלטה השגויה שלו לגבי אופן תשלומי המס. אינני סבורה כי יש להידרש לנושא זה במסגרת פסק-הדין הנוכחי, כאשר תביעה כזו – אם תוגש – תידון בהתאם לנסיבותיה.

חשוב להבהיר כי אף אחת מהחלופות אינה חלופה אופטימלית – שכן כל אחת מהן מביאה לפגיעה מסוימת בחלק מהגורמים הרלוונטיים. כך למשל, עשויה בחירה בחלק מהחלופות לפגוע במחזיקי ההווה, המחזיקים היום ביחידות השתתפות של השותפות (שהם שיישאו בפועל בעלויות שהשותפות תידרש לשאת בהן בהווה); בעוד בחירה בחלופות אחרות עשויה לפגוע באינטרס הוודאות של מחזיקים שהחזיקו ביחידות ההשתתפות של השותפות בעבר ומכרו אותן.

התקופה הראשונה - תשלומי האיזון בגין העבר

44. הפתרונות המוצעים ביחס לתקופה זו נבדלים זה מזה בעיקר בשאלה על מי יוטל המחיר של תיקון אי-השוויון: על המחזיקים-היחידים בעבר שנהנו מאי-השוויון (חלופת ההשבה); על השותפות בהווה וכתוצאה מכך על מחזיקי היחידות בהווה (חלופת תשלומי האיזון השונות); או על התאגידים-המחזיקים בעבר (חלופת הסטטוס-קוו).

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 26879-07-20 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

- 1 **חלופת ההשבה** – החלופה הראשונה שנתייחס אליה היא חלופת ההשבה. הבסיס
2 המשפטי לחלופה זו, מכוחו ניתן היה לחייב את מחזיקי העבר בהשבה לתאגידים,
3 הוא בדיני עשיית עושר ולא במשפט. זאת מאחר שכפי שהובהר בפירוט לעיל,
4 המחזיקים-היחידים בעבר קיבלו לכאורה שלא כדין טובת הנאה על חשבון
5 המחזיקים התאגידיים (ר' סעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט). יובהר כי אני
6 סבורה כי ניתן היה ליישם את דיני עשיית עושר למרות שמדובר בכספים שלא
7 הגיעו לידיהם של המחזיקים היחידים בפועל. זאת מאחר שדי בכך שהם זוכו
8 בסכומים אלה מול רשויות המס, כאשר התשלומים שולמו עבורם.
9
10 חלופת ההשבה, המטילה את הנטל לתיקון אי-השוויון על המחזיקים-היחידים
11 בעבר, היא לכאורה התוצאה ה"מתקנת" באופן המדויק ביותר את אי-השוויון
12 שנוצר ואת ה"עושר" שעשו המחזיקים-היחידים על חשבון המחזיקים-התאגידיים.
13
14 חלופה זו הייתה יכולה, אילו הייתה מיושמת במלואה (וכפי שיובהר – זו אפשרות
15 היפותטית בלבד), להביא לכך שכל אחד מהמחזיקים יישא בדיוק בחבות המס
16 שחלה עליו אישית, וייהנה מיתר רווחי השותפויות במידה שווה. בנוסף, חלופת
17 ההשבה הייתה מונעת לכאורה את התוצאה לפיה המחזיקים בהווה נושאים
18 בעקיפין בעלות כלכלית של תשלומי איזון בגין העבר.
19
20 **46.** חלק מהצדדים להליך טענו שחלופה זו פוגעת בציפיות המחזיקים-היחידים בעבר,
21 שציפו שלאחר שהם מכרו את היחידות שלהם הם לא יידרשו לבצע תשלומים
22 נוספים מכוח החזקתם ביחידות ההשתתפות (טענה אליה נתייחס בהמשך, בס'
23 47); וכי היא מנוגדת להוראת סעיף 19 לחוק המיסוי (טענה שאינני סבורה שיש
24 לקבלה).
25
26 לטעמי, החלופה האמורה אף אינה מנוגדת לפסקי-הדין בהליכים הקודמים. אכן,
27 בפסק-הדין בערעור נדחתה הטענה לפיה מחזיקי יחידות ההשתתפות ישלמו מס
28 מכיסם, אך זאת בהתייחס למישור היחסים בין המחזיקים לבין רשויות המס ולא
29 בינם לבין עצמם. במישור מול רשויות המס, השותפויות הן אכן אלה שצריכות

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 26879-07-20 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

1 לשאת בפועל בתשלומי המס עבור המחזיקים – שהם החייבים בתשלום מבחינה
2 מהותית.

3

4 יחד עם זאת, חלופת ההשבה היא החלופה המורכבת ביותר מבחינת הוצאתה .47
5 לפועל. זאת מאחר שהיא מחייבת הן את איתורם של המחזיקים היחידים בעבר
6 במועדים הרלוונטיים, והן ניהול הליכי הגביה כנגד כל אחד ואחד מהם. העלויות
7 של ההליכים הללו יתגלגלו מדרך הטבע לשותפות במועד בו הן יוצאו, קרי הן
8 יוטלו בפועל על המחזיקים ביחידות בהווה.

9

10 כאמור, המקור המשפטי המתאים לנקיטה בחלופה זו, הוא דיני עשיית עושר ולא
11 במשפט. דינים אלה מתירים לבית-המשפט לפטור – במקרים מתאימים – מחובת
12 ההשבה. כך, סעיף 2 לחוק עשיית עושר ולא במשפט, התשל"ט-1979 קובע כי
13 **"בית-המשפט רשאי לפטור את הזוכה לדין, קיימים מקרים בהם הגם שיש**
14 **לכאורה לחייב פלוני בחובת ההשבה לפי סעיף 1, כולה או מקצתה, אם ראה**
15 **שהזכיה לא היתה כרוכה בחסרון המזכה או שראה נסיבות אחרות העושות את**
16 **ההשבה בלתי צודקת"**.

17

18 אני סבורה כי לאור החסרונות המשמעותיים הכרוכים בחלופת ההשבה, יש לקבוע
19 כי קיימות נסיבות העושות אותה בלתי-צודקת. זאת מאחר שמדובר בחלופה
20 שתהיה כרוכה בהשקעה משמעותית ביותר הן בזמן והן בהוצאות כספיות ניכרות,
21 השקעה שהופכת אותה כמעט בלתי-אפשרית. מדובר כאמור הן בהוצאות איתור
22 המחזיקים, פנייה אליהם, והן ובעיקר בהוצאות משפטיות שיחייבו בירורים
23 ספציפיים ביחס לכל מחזיק עבר יחיד בנפרד – מהו הסכום שנוקף לזכותו על
24 חשבון המס והאם עליו להשיב סכום זה כולו או חלקו לתאגידים-המחזיקים בעבר
25 באמצעות השותפות.

26

27 לכך יש להוסיף כי עשיית העושר לא נבעה מפגם בהתנהלותם של המחזיקים-
28 היחידים בעבר, אלא מאופן הפעולה של השותפות בהתאם לפרשנות שיושמה על-
29 ידיה לסי' 19 לחוק המיסוי. אף שתום-לב אינו פוטר כשלעצמו מחובת ההשבה, יש

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 20-07-26879 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

1 להביאו בחשבון יחד עם יתר הנסיבות בהתייחס לאפשרות לקבוע פטור מחובת
2 ההשבה מכוח סעיף 2 לחוק עשיית עושר ולא במשפט.

3

4 שיקול נוסף שיש לתת לו משקל נוגע לעובדה שהמחזיקים שאמורים לבצע את

5 ההשבה הם כאלה שמכרו זה מכבר את יחידות ההשתתפות שלהם. כאשר קיים

6 מסחר ביחידות השתתפות, הציפייה היא כי הסיכונים ביחס לחיובים עתידיים

7 הנוגעים לאחזקת היחידות, מגולמים במחיר המתקבל עבורן, וכי לכן המוכר חדל

8 להיות אחראי לסיכונים אלה משעה שהוא מכר את היחידות שהיו בבעלותו.

9 לציפייה זו יש חשיבות רבה באפשרות לקיומו של מסחר בשוק ההון עם ודאות

10 וסופיות של העסקאות המתבצעות בו. חריגה מעקרונות אלה – אף אם היא

11 אפשרית אולי במקרים מתאימים (למשל כאשר מדובר בחיוב אישי של המחזיק

12 בעבר), היא חריגה ובעלת השלכות רוחב בעייתיות. לכן, גם מטעם זה אני סבורה

13 כי ניתן לקבוע כי ההשבה אינה צודקת בנסיבות העניין.

14

15 לאור כל האמור, אני סבורה שיש לדחות את חלופת ההשבה.

16

17 **חלופת הסטטוס קוו** – החלופה השנייה שנתייחס אליה היא חלופת הסטטוס קוו. 48.

18 כפי שהובהר, החיסרון העיקרי בחלופה זו נובע מכך שהיא מותירה בעינו את אי-

19 השוויון בין המחזיקים השונים. ככלל צריכים משאבי התאגיד לשמש את

20 המחזיקים ביחידות ההשתתפות שלו באופן שוויוני, בלא העדפה של קבוצת

21 מחזיקים אחת על פני קבוצה אחרת. העדפה כזו עשויה לעלות לכדי "קיפוח" (ע"א

22 2699/92 בכר נ' ת.מ.מ. תעשיות מזון מטוסים (נתב"ג) בע"מ, נ(1) 238, 246

23 (1996)). נראה כי מאחר שחלוקה לא שוויונית של משאבי השותפויות מקפחת את

24 המחזיקים התאגידים, יש לבית-המשפט סמכות להעניק להם סעד להסרת

25 הקיפוח באופן שנקבע בסעיף 191 לחוק החברות. יתרה מכך, גם לאחר חקיקתו

26 של סעיף 19 לחוק המיסוי (שהוא סעיף שנועד בבסיסו להקלת הגבייה אך לא

27 לשינוי חובות המס), צריך ככלל כל אחד מהמחזיקים ביחידות ההשתתפות

28 בשותפויות לשאת במס בשיעור בו הוא חייב ולא מעבר לכך.

29

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 20-07-26879 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

1 לאור קיומו של אי-השוויון, תיבחר חלופת הסטטוס-קוו רק אם יסתבר כי אין
2 בסיס משפטי לחלופות האחרות. כאמור, החלופות האחרות (למעט חלופת ההשבה
3 שנפסלה), מטילות את הנטל לתשלום הפיצוי על השותפות ובעקיפין – על מחזיקי
4 היחידות בה בהווה. רק אם יש בסיס לעשות כן, ניתן יהיה לדחות את חלופת
5 הסטטוס-קוו. כפי שיובהר להלן, אני סבורה שישנו בסיס לחיוב השותפויות באיזון
6 אי-השוויון שנוצר בין המחזיקים בעבר, וזאת אף שבעקיפין יושפעו מכך מחזיקי
7 היחידות בהווה.

8
9 אי-השוויון בעבר נגרם כתוצאה מפרשנותן של השותפויות את הדין ויישומה של .49
10 פרשנות זו על-ידיהן. פרשנות זו הובילה לחישוב של חלוקת הרווחים מול מחזיקי
11 היחידות בשותפות באופן שנשלל על-ידי בית-המשפט, שכאמור קבע בפסק-הדין
12 בערעור כי הוא שגוי. כאמור, מאחר שהשותפות היא שגרמה להפרת האיזון בין
13 המחזיקים השונים ולהפרת עיקרון השוויון ביניהם ביחס לניצול משאבי
14 השותפות, המסקנה לפיה השותפות היא זו שתהיה אחראית לפתרון החרیגה
15 מעיקרון השוויון, היא מסקנה סבירה.

16
17 אכן, מי שיישא בפועל בעקיפין בתוצאות הקביעה הזו הם מחזיקי היחידות
18 בשותפות בהווה. אולם זהו אינו מקרה חריג. מחזיקי היחידות בשותפות בהווה
19 עשויים להידרש לשאת בעקיפין בתוצאות של פעולות שונות של השותפות בעבר גם
20 בהקשרים אחרים. כך למשל, פעולה של השותפות תוך הפרת הסכמים שלה,
21 עשויה להביא לכך שהיא תחויב בעתיד לשלם פיצוי לצד השני להסכם. מחזיקי
22 היחידות בהווה יידרשו לשאת בנטל הפיצוי, אף אם הם לא החזיקו ביחידות
23 במועד ההפרה.

24
25 הרציונל שבבסיס התוצאה הזו נובע מהקונסטרוקציה המשפטית של האישיות
26 המשפטית הנפרדת של השותפות, שבדומה לחברה בע"מ מחויבת או מזוכה ככזו –
27 ללא קשר לשאלה מי הם המחזיקים (או בעלי המניות – ככל שמדובר בחברה)
28 במועד החיוב או הזיכוי. הסיכון בחיוב עתידי של השותפות בגין מעשה או מחדל
29 בעבר, הוא סיכון שכל בעל יחידה נושא בו (כמו גם כל בעל מניה בחברה). ההנחה

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 20-07-26879 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

1 היא כי סיכונים מסוג זה מתומחרים כאשר מתבצעת עסקה ביחידות ההשתתפות
2 או במניות, כך שהמחיר שמשולם עבור היחידה (או המניה) מגלם אותו.
3
4 לכן, מאחר שישנה אפשרות משפטית לבחור באחת מחלופות האיזון, אני סבורה
5 כי יש לדחות את חלופת הסטטוס קוו.

6
7 **חלופת האיזון** - השאלה הבאה אותה יש לבחון היא אילו מחלופות האיזון יש
8 להעדיף. החלופות הללו נבדלות זו מזו קודם כל בעוצמת הפגיעה במחזיקי ההווה.
9 חלופת ניטרול הכיס היא המתונה ביותר מבין החלופות הללו. חלופה זו אף מונעת
10 את האפשרות לפיה יהיה על השותפויות לשלם את הפרשי המס לכלל המחזיקים
11 התאגידיים גם אם התשלום בשיעור המס הגבוה נעשה למספר מצומצם של
12 מחזיקים יחידים (תיאורטית – אפילו מחזיק יחיד). תוצאה כזו תתרחש אם
13 תיבחר חלופת האיזון המלא או החלופה המשולבת (אם כי בשיעור נמוך יותר).
14
15 הפער בין חלופת ניטרול חסרון הכיס לבין חלופת האיזון המלא, נובע מההבדלים
16 בין שיעורם של התאגידיים המחזיקים (כ-85% בדלק ו-90% בישראלמקו) לבין
17 שיעור היחידים המחזיקים (כ-15% או 10% בהתאמה). לנוכח הבדל זה – ברור
18 ש"שכפול" התשלום ששולם ליחידים-מחזיקים גם לכל התאגידיים-המחזיקים,
19 יהיה יקר בהרבה מאשר ניטרול חסרון הכיס בגין התשלום ליחידים-המחזיקים
20 עצמם. ככל שהפער יגדל – כך יגדל הפער בין התשלומים הנגזרים מכל אחת משתי
21 החלופות הללו.

22
23 **חלופת ניטרול חסרון הכיס מותירה אומנם סכום עודף בידי המחזיקים היחידים,**
24 **אך סכום עודף זה ייוותר בידיהם גם בחלופה המשולבת, בחלופת הסטטוס-קוו**
25 **ובחלופת האיזון המלא (לפחות ככל שמדובר במחזיקים-יחידים בעבר). לכן,**
26 **עובדה זו כשלעצמה אינה מצדיקה העדפה של אחת מהחלופות הללו על-פני חלופה**
27 **אחרת.**

28
29 זאת ועוד – חיובה של השותפות לשאת באיזון המלא – חרף הנטל המוטל כתוצאה
30 מכך בעקיפין על המחזיקים בהווה, מוצדק לכאורה וכפי שהובהר לעיל, לאור

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 26879-07-20 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

- 1 היותה של השותפות אישיות משפטית נפרדת מזו של המחזיקים ביחידות
2 ההשתתפות בה. באופן דומה מוצדק תשלום של חברה בגין חובות עבר כאלה או
3 אחרים, שמי שנושא בה בפועל הם בעלי המניות בהווה, במועד התשלום.
4
5 אולם, ההתייחסות לאישיות המשפטית הנפרדת של השותפות בהקשר דנן, צריכה
6 להיעשות בזהירות, ותוך הכרה בכך שחרף הדמיון המסוים ביניהן, ישנו גם הבדל
7 משמעותי בין השותפות לבין חברה בע"מ דווקא בהקשר דנן – של תשלום המסים.
8 זאת מאחר שכפי שהבהרתי, הבעייתיות נושא פסק-דין זה נובעת מתהליך תשלום
9 המס על-ידי השותפות, שחורג מעיקרון האישיות המשפטית הנפרדת: השותפות –
10 בניגוד לחברה - משלמת כאמור את המס היחסי החל על כל מחזיקי יחידות
11 ההשתתפות בה, כל אחד כפי חלקו. רק בשל כך נוצר חוסר האיזון הנטען בין
12 המחזיקים השונים. תופעה דומה איננה קיימת ביחס לחברה בע"מ, המשלמת את
13 המס השולי החל עליה כאישיות משפטית נפרדת מזו של בעלי מניותיה.
14
15 לכן, פתרון המחייב תשלום מלא של יתרת הסכום ה"מגיע" למחזיקים-התאגידים
16 בעבר על חשבון השותפות בהווה (וכנגזרת על חשבון מחזיקי היחידות בה בהווה),
17 איננו – ככל שהדבר נוגע לשותפות – פתרון צודק וראוי שיש לנקוט בו. אין מקום
18 להתעלם מהאישיות המשפטית הנפרדת של השותפות כאשר מדובר בתשלום המס
19 על-ידיה עבור יחידים המחזיקים, ובה בעת להצדיק את ההשבה על-ידיה למחזיקי
20 העבר מכוח עיקרון זה.
21
22 52. מעבר לכך, יש להבחין בין הרציונל העומד בבסיס חלופות תשלומי האיזון לבין
23 השאלה על מה הן נועדו לפצות. כך, החלופה של ניטרול חסרון הכיס מפצה את
24 המחזיקים-התאגידים על סכומי המס העודפים ששולמו על חשבונם לטובת
25 המחזיקים-היחידים (הפער בין הממוצע המשוקלל של המס לבין מס החברות החל
26 עליהם). זאת כאשר הסכומים אותם צריך להקצות באופן שוויוני מחושבים במועד
27 בו הם שולמו. בכך דומה חלופה זו לפיצוי נזיקי "קלאסי" שנועד להחזיר את
28 הניזוק למצב בו הוא היה אלמלא אירע האירוע המזיק; ובענייננו – אילו
29 השותפויות היו מאזנות את התשלומים בזמן אמת כך שכל אחד מהמחזיקים היה

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 26879-07-20 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

1 משלם את המס שחל עליו ותו לא. מנגד, חלופת האיזון המלא נועדה להשוות את
2 מצבם של התאגידים להטבה שקיבלו היחידים שלא היו זכאים לה.
3
4 כפי שהובהר לעיל, הבסיס האפשרי למתן הסעד במסגרת פסק-דין זה הוא בס' 191
5 לחוק החברות או בהיקש ממנו. סעיף זה מקנה כידוע שיקול-דעת רחב לבית-
6 המשפט ביחס לסעדים שהוא רשאי להעניק כאשר קיים קיפוח. במקרה דנן רשאי
7 בית-המשפט לשקול, במסגרת מכלול השיקולים שלו, את מכלול התוצאות של
8 בחירה בכל אחת מהחלופות ובכלל זה של בחירה בחלופת האיזון המלא. נחזור
9 ונדגיש כי בית-המשפט העליון בפסק-הדין בערעור קבע כי התשלום על-ידי
10 השותפות אינו מהווה חלוקה, ולכן לא חייב בהכרח להיות שוויון מלא בין כל
11 המחזיקים.

12
13 53. כאמור, חלק מהמחזיקים טענו כי חלופת האיזון המלא היא העולה בקנה אחד עם
14 האופן בו פועלת השותפות החל משנת 2017 ואילך. אינני מקבלת את הטענה.
15 ההסדר על-פיו נוהגות השותפויות החל משנת 2017 אכן מפצה את המחזיקים
16 המחזיקים-התאגידים בפיצוי הדומה לזה של חלופת האיזון המלא, שכן הם
17 מקבלים מהשותפות סכום נוסף בגובה ההטבה הניתנת למחזיקים היחידים (ולא
18 רק פיצוי על הסכום העודף אותו הם משלמים מעל הממוצע המשוקלל). אולם
19 ההבדל בין שני ההסדרים נובע מהמועד בו הם מופעלים, ולהשלכה של חלוף הזמן
20 על זכויותיהם של מחזיקים יחידות ההשתתפות שהשתנו.

21
22 אלמלא היו חלק מהמחזיקים מוכרים את יחידות ההשתתפות שלהם ומתחלפים,
23 לא הייתה מניעה לכך שהשותפות תנהג גם ביחס לתשלומי האיזון בעבר כפי שהיא
24 בחרה לנהוג משנת 2017 ואילך, היינו חלוקה למחזיקים התאגידים של סכום
25 ההפרש בין שיעור המס שחל עליהם לבין שיעור המס החל על המחזיקים היחידים.
26 אלמלא הייתה תחלופה במחזיקים, הייתה חלופה זו מביאה לכך שהסכום שבידי
27 כל אחד מהמחזיקים היה זהה. תוצאה זו הייתה גם דומה לאפשרות לפיה תשלום
28 המס היה מוטל על המחזיקים עצמם (קרי – השותפות הייתה מחלקת להם את
29 רווחיה, וכל אחד מהם היה נדרש לשלם את המס בהתאם לשיעור המס השולי
30 החל עליו).

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 20-07-26879 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

1

2 אולם כפי שהובהר – זה אינו המצב. התחלופה של מחזיקים רבים במהלך הזמן
3 מאז השנים 2015 – 2016 ועד היום, וההשלכה המשמעותית של קבלת חלופת
4 האיזון המלא על קופת השותפות ולכן על המחזיקים הנוכחיים בה, מביאה
5 למסקנה כי יש להבחין בין השנים 2017 ואילך לבין השנים 2015 – 2016.

6

7 לאור כל האמור, אני סבורה שלגבי איזון תשלומי העבר, יש להעדיף את החלופה .54
8 של **ניטרול חסרון הכיס**. חלופה זו היא כאמור החלופה המתונה ביותר מבחינת
9 הפגיעה העקיפה במחזיקים הקיימים בהווה, ובה בעת היא מפצה את התאגידים
10 באופן מלא בגין חיובי המס העודפים - אך לא מעבר לכך. באופן זה, הגם
11 שהמחזיקים-היחידים עדיין נהנים מהפרשנות השגויה בעבר, המחזיקים-
12 התאגידיים אינם מפסידים.

13

14 **סיכומה של נקודה זו** – לאור תשלום המס על-ידי השותפויות וייחוסו באופן .55
15 דיפרנציאלי למחזיקי היחידות השונים, ומאחר שככלל ישנה לשותפים ציפייה
16 לגיטימית לכך שהשותפות תנהג כלפיהם באופן שווה, קמה למחזיקים-התאגידים
17 זכות לשכך שמצבם ישווה לזה של המחזיקים היחידים. חלופת ההשבה הייתה
18 עשויה להגשים מטרה זו, אולם לאור הקושי ביישומה אני סבורה שאין לקבלה.
19 מאחר שישנה אפשרות משפטית לבחור באחת מחלופות האיזון שיפתרו במידה כזו
20 או אחרת את אי-השוויון בין המחזיקים השונים – אין לבחור בחלופת הסטטוס
21 קוו. חלופת ניטרול הכיס מפצה את התאגידים ומביאה אותם למצב שבו הם לא
22 יהיו בחסר. לכן יש לבחור בה למרות שהיא אינה מאזנת באופן מלא את אי-
23 השוויון (שכן היא אינה מקנה למחזיקים-התאגידיים תשלום מעבר לשיעור המס
24 החל עליהם). חלופה זו אומנם מסיטה ערך מסוימת ממחזיקים בהווה למחזיקים-
25 תאגידים בעבר, אולם זוהי הסטה מתונה יחסית ולכן מוצדקת.

26

27 תשלום הפרשי השומות
28 החל משנת 2017 ואילך, פועלת השותפות בהתאם להסדר המאזן את התשלומים .56
29 ברובם, ומותיר בעייתיות אפשרית רק ביחס להפרשי השומות ככל שישנם כאלה.
30 השאלה העיקרית לגבי תשלומים אלה של הפרשי השומות היא מי צריך לשאת

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 26879-07-20 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

1 בהם – המחזיקים בשנת המס הרלוונטית בגינה נדרש המס הנוסף נושא הפרשי
2 השומה; או השותפות (ובעקיפין מחזיקי היחידות בשנה בה שולמו הפרשי השומה
3 בפועל).

4
5 57. כפי שהובהר לעיל, הפרשי השומה עשויים להיווצר כאשר רשות המיסים מחייבת
6 את השותפות לשלם מס בסכום גבוה יותר מהשומה העצמית שלה. מדובר בסיכון
7 שקיים בכל עסק, והוא נכלל - על-פי כללי החשבונאות המקובלים - בתוצאות
8 השנה השוטפת בה נקבעה השומה הסופית.

9
10 ביחס לשותפויות נפט, קובע חוק המיסים כאמור כי השותפות היא החייבת לשאת
11 בתשלום המס עבור המחזיקים (כל אחד בהתאם לשיעור המס החל עליו), הן ככל
12 שמדובר בשומה העצמית והן ככל שמדובר בשומה הסופית. כך עולה, למשל,
13 מדברי ההסבר להצעת חוק המיסוי (571, י"ט באדר א' התשע"א, 23.2.2011):
14 **"נקבעה שומה לפי מיטב השפיטה, יהיה חייב השותף הכללי בתשלום המס**
15 **בהתאם לשומה זו. ויובהר כי מאחר שמדובר בתשלום על חשבון המס שבו**
16 **חייבים השותפים, רשאי, כמובן, כל שותף לטעון, כי שיעור המס שחל עליו נמוך**
17 **יותר, ולקבל החזר, אם שוכנע פקיד השומה בטענותיו, הכל לפי הליכי השומה**
18 **הקבועים בפקודה."**

19
20 לכאורה תביא חלופת ההשבה – גם ביחס להפרשי השומה - לכך שכל מחזיק יישא
21 בנטל הכלכלי של מלוא המס החל עליו בגין כל אחת מהשנים בהן הוא החזיק
22 ביחידות ההשתתפות (כפי שהיה המצב אילו החיוב במס היה חל עליו אישית ולא
23 על השותפות עבורו).

24
25 58. על אף האמור, גם באשר לתשלומי הפרשי השומה ובדומה לתשלומי האיזון בעבר,
26 אני סבורה כי יש לדחות את חלופת ההשבה. זאת מאחר שהיא **"בלתי צודקת"**
27 בנסיבות העניין (כלשון סעיף 2 לחוק עשיית עושר ולא במשפט). הטעם לכך הוא
28 משום שכפי שהובהר לעיל, חלופה זו היא קשה ויקרה ליישום, כאשר העלות של
29 יישומה עלולה לעלות על התועלת שבהשבת התשלום לתאגידים מהמחזיקים
30 היחידים בעבר. נראה כי מטעם זה בחר גם המפקח על השותפויות, שאין לו עניין

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 20-07-26879 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

1 אישי בבחירה בחלופה כזו או אחרת והוא אמור לייצג את האינטרס של
2 המחזיקים, לדחות את החלופה הזו.

3

4 זאת ועוד - ממועד פסק-דין זה ואילך, משעה שנקבעו בו הכללים על-פיהם על
5 השותפויות לפעול, הדבר ישתקף במחירי היחידות בעתיד. כך, הרוכשים העתידיים
6 ישקללו במחיר שהם יהיו מוכנים לשלם עבור היחידות גם את הסיכון בתשלומים
7 נוספים על-ידי השותפות לצורכי איזון בין המחזיקים-היחידים למחזיקים-
8 התאגידים. זהו טעם נוסף בשלו יש לבכר את החלופה הפשוטה והזולה יותר,
9 שתמקסם את הערך לכל הקבוצות כולן – על-פני חלופה הכרוכה בהוצאות
10 משמעותיות.

11

12 יובהר בהקשר זה כי אין זה מן הנמנע שהפרשי השומות והסיכון ביחס לנשיאה
13 בהם מגולמים כבר כיום במחיר היחידות. השוק מודע לחשיפת מס עתידית
14 בשותפויות כתוצאה מהפרשים אפשריים בין השומות העצמיות לשומות הסופיות.
15 השוק מודע גם לחוסר הוודאות ביישום סעיף 19 לחוק המיסוי. משכך, המסקנה
16 לפיה מחירן של היחידות היום מגלם את הסיכון לכך שהשותפויות יידרשו לשאת
17 בעצמן בהפרשי השומות היא מסקנה סבירה.

18

19 חלופה נוספת שהוצעה היא "הפרשת רזרבה". גם חלופה זו קשה ליישום. ראשית,
20 היא דורשת מהשותפויות להעריך מה יהיה שיעור הפרשי השומה שיוטלו עליה
21 (הערכה שהיא מורכבת שכן חזקה על השותפות שהעריכה את המס שחל עליה
22 בשומה העצמית שלה). יתרה מכך, אם בסופו-של-דבר ייוותרו כספים שלא יידרשו
23 לשותפות לצורך תשלום הפרשי השומה – יהיה עליה לכאורה לאתר את
24 המחזיקים במועד בו נעשתה ההפרשה ולהשיב להם את חלקם היחסי ביתרה הזו.
25 גם לתהליך זה יש מחיר.

26

27 לאור כל האמור, אני סבורה כי יש להורות על ביצוע תשלומי האיזון בגין הפרשי
28 השומה מקופת השותפות בהווה, ולא מרזרבה שתישמר על-ידיה לצורך כך.
29 השאלה היא האם נוסף לתשלומים אלה, על בית-המשפט להורות גם על "תשלומי
30 איזון" למחזיקים-התאגידים בעבר, שאז יהיה לבחור בין חלופת התשלום המלא

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 26879-07-20 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

1 או החלקי; אם לאו, שאז יהיה לבחור בחלופת הסטטוס-קוו. למעשה השאלה היא
2 האם למחזיקים-התאגידיים בעבר עומדת זכות לפיצוי בגין חוסר-השוויון ביניהם
3 לבין המחזיקים היחידים בעבר, וזאת על חשבונם של כלל המחזיקים בהווה.

4
5 בעוד שתשלום כזה היה מוצדק כאשר דובר בתשלומי המס שביצעה השותפות
6 בעבר, אינני סבורה שהוא מוצדק ביחס להפרשי השומות. הטעם לכך הוא משום
7 שהתאגידיים-המחזיקים בעבר לא נשאו בתשלום הפרשי השומה והם לא ניזוקו
8 מתשלום זה. זאת מאחר שהשותפות לא שילמה תשלום עודף עבור היחידים על
9 חשבונם, אלא על חשבון המחזיקים בהווה. תשלומי האיזון במקרה כזה נובעים
10 מהעובדה שהתשלום מקופת השותפות "חוסך" למחזיקים-יחידים בשנת המס
11 סכום העולה על זה שנחסך מהתאגידיים-המחזיקים באותה שנת מס. מאחר
12 שההטבה אינה נעשית על-חשבון התאגידיים-המחזיקים בעבר, אינני סבורה שיש
13 טעם מוצדק להעניק להם "פיצוי" על כך, תוך הגדלת הנטל בו נושאים גם כך
14 המחזיקים בהווה, במועד התשלום.

15
16 61. באשר לאופן תשלומי המס והאיזון בעתיד, מכאן ואילך - ההסדר אליו הגיעו
17 השותפויות ורשויות המס בשנים 2017-2019 ביחס לשלב אומדן ההכנסה החייבת
18 נראה לי הסדר ראוי. הוא מאזן את אי-השוויון ואיננו מעורר קשיים מיוחדים.
19 משכך, אני סבורה שניתן ליישמו גם בשנות המס הבאות. גם ביחס לשנים אלה,
20 תשלום הפרשי השומה יוטל על השותפויות עצמן.

21
22 באשר לטענה לפיה תשלומי המס בגין הפרשי השומות צריכים להיחשב לחלק
23 מתשלומי המס של המחזיקים הקיימים – משדחתה רשות המס בקשה זו, אינני
24 סבורה כי יש מקום במסגרת ההליך הנוכחי – שרשות המס איננה צד לו, לקבוע
25 קביעה שונה.

26

27

סוף דבר

28 62. השותפויות ישלמו למחזיקים-תאגידיים בעבר תשלומי איזון בגין השנים 2013-
29 2016 ביחס לשותפות ישראלמקו ו-2015-2016 ביחס לשותפות דלק, בהתאם
30 לחלופת "ניטרול חיסרון הכיס".

המחלקה הכלכלית בבית-המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"פ 20-07-26879 דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ואח' נ' מחזיקי יחידות השתתפות של השותפות במועדים הקובעים (לפי סעיף 21 לתובענה) ואח'

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13

באשר לשנים 2017 ואילך, השותפויות הן שיישאו בתשלום הפרשי שומות המס. השותפויות ימשיכו לפעול בהתאם להסדר על-פיו הן פועלות החל משנת 2017, כאשר הן אלו שיישאו בתשלום הפרשי שומות המס גם בעתיד.

אין צו להוצאות.

ניתן היום, י"ח תמוז תשפ"א, 28 יוני 2021, בהעדר הצדדים.

רות רונן, שופטת